

RMK RAPLAMAA METSKONNA
METSAMAJANDAMISE KAVA
AASTANI 2021

Metsaülema pöördumine	3
1. Metsa majandamine aastatel 2001–2011	5
1.1. Maakasutus	6
1.2. Metsavarud	7
1.3. Raied	15
1.4. Metsakasvatus	17
1.5. Looduskaitse	20
1.6. Metsaparandus	22
1.7. Puhkevõimalused	24
1.8. Kultuurimälestised ja pärandkultuur	26
1.9. Jahindus	27
2. Metsa majandamist mõjutavad planeeringud ja taristu	31
3. Metsa majandamine aastani 2021	35
3.1. Maakasutus	36
3.2. Metsakasvatus	37
3.3. Looduskaitse	42
3.4. Metsaparandus	44
3.5. Puhkevõimalused	46
3.6. Jahindus	47
3.7. Uuendusraied ja metsa vanuselise struktuuri muutused	48
3.8. Aastane puidukasutuse maht	57
3.9. Piirangute mõju puidukasutuse mahule ja tuludele	58
3.10. Metsamajanduslik tööhõive	59

**RMK RAPLAMAA METSKONNA
METSÄ MAJANDAMISE KAVA
AASTANI 2021**

foto: KAUPPO KIKKAS

VÄÄRISELUPAIK, KÄRU METSAPARK.

foto: KAUPPO KIKKAS

Margus Emberg, metsaülem

RMK on metsaseaduse alusel tegutsev riigitulundusasutus, mille metsaseadusest tulenevad ülesanded on järgmised: riigimetsa korraldamine, majandamine ja kasutusse andmine; kasvava metsa raieõiguse ja metsa-materjalide müük; riigimetsa avaliku ülesande täitmine ja loodusväärtuste kaitse.

RMK eesmärgiks on riigimetsade kestlik majandamine, et ka tulevased põlvkonnad saaksid metsast saadavaid hüvesid kasutada vähemalt samal määral, kui seda teeme meie. Metsade majandamise kõrval on üldsuse jaoks oluline riigimetsa avatus kõigile, kellel soov metsas jalutada-matkata ja seeni-marju korjata või ka selleks ettevalmistatud kohas telkida ning metsapuhkust nautida.

Käesolev kava annab ülevaate RMK Raplamaa metstkonna hallatavatest metsavarudest ja möödunud kümnendi tegevusest ning määratleb metstkonna tasandil olulisemad tegevussuunad nii maakasutuses kui ka metsamajanduses järgmiseks 10 aastaks. Kavast on näha, milliseks kujuneb riigimetsade vanuseline struktuur järjepideval majandamisel, samuti see, kuidas ja millises mahus kavandatakse metsade uuendamist, hooldamist, metsa-parandust ja looduskaitsetöid.

Riigimets on oluline tööandja ja puidukasutus ning metsamajandus omavad tähtsat rolli maaelu arengus. Looduskaitsetöid piirangute kehtestamine peab arvestama ökoloogiliste väärtuste kõrval ka majanduslike ja sotsiaalseid mõjusid.

foto: KAUPÖ KIKKAS

RAIEKÜPS METS JÖEKÜLAS KÄRU METSANDIKUS.

METSA MAJANDAMINE AASTATEL 2001–2011

1.1.	Maakasutus	6
1.2.	Metsavarud	7
1.3.	Raied	15
1.4.	Metsakasvatus	17
1.5.	Looduskaitse	20
1.6.	Metsaparandus	22
1.7.	Puhkevõimalused	24
1.8.	Kultuurimälestised ja pärandkultuur	26
1.9.	Jahindus	27

foto: KALUPO KIKKAS

VAADE TORNIST MUKRE RABALE.

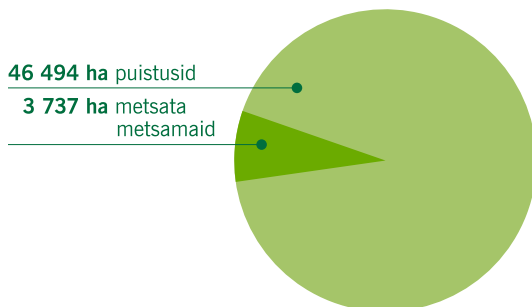
1. METSA MAJANDAMINE AASTATEL 2001–2011

1.1. Maakasutus

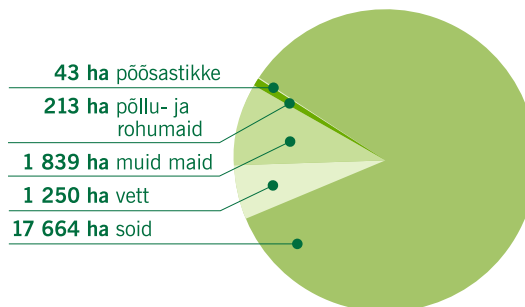
Raplamaa metuskonna hallatavate maade üldpindala on 74 090 hektarit, see koosneb 601 katastriüksusest. Raplamaa metuskonna maad hõlmavad riigimaad Kohila, Juuru, Kaiu, Märjamaa, Raikküla, Rapla, Kehtna, Järvakandi, Kärü ja Vigala vallas.

Raplamaa metuskonna metsakorralduslikult inventeeritud maade üldpindala on 72 251 hektarit ja metsamaa moodustab sellest 70%. Metsa kaardistamise ja kirjeldamise üksuseks on terviklik metsaosa ehk metsaeraldis, mis on oma takseertunnuste poolest sarnaste metsamajandusvõtete rakendamiseks kogu ulatuses piisavalt ühetaoline. Eraldised moodustavad metsakvartali. Metuskonnas on kokku 2004 metsakvartalit, mis omakorda jagunevad 31 196 eraldiseks. Metsamaa (50 231 ha) kõlvikuline jagunemine on toodud joonisel 1. Mittemetsamaade (21 292 ha) kõlvikuline jagunemine on toodud joonisel 2.

Joonis 1. Metsamaa kõlvikuline jagunemine (ha)

Joonis 2. Mittemetsamaa kõlvikuline jagunemine (ha)

Raplamaa metuskonna metsakvartalid on jagatud metsandikeks järgmiselt: Kärü 15 794 ha, Könnu 18 856 ha, Mahtsa 16 569 ha, Märjamaa 19 324 ha.

Raplamaa metuskonna hallataval riigimaal kehtib seisuga 31.03.2012 järgmises mahus pikaajalisi maakasutuslepinguid: maarendilepinguid sportimiseks ja puhkamiseks 2, mitmesuguste tehnoarajatiste isikliku kasutusõiguse lepinguid 3, põllumajanduslikke maarendilepinguid 1.

Metuskonna territooriumil asub Alemaa suusarada 1,6 km.

1.2. Metsavarud

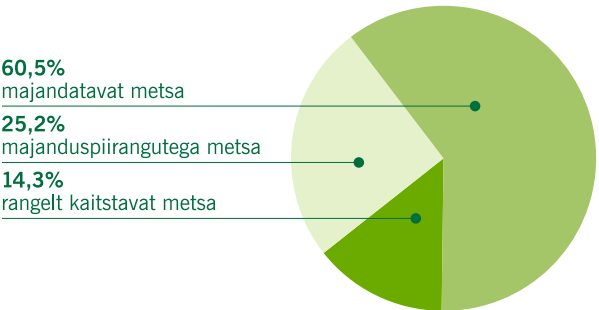
Raplamaa metstkonna metsavarusid iseloomustab tabel 1, kus on toodud peamised metsa olemit iseloomustavad näitajad majandamiskategooriate lõikes. Metsamaa keskmised näitajad on arvutatud kogu metsamaa pindala kohta, mis hõlmavad ka lagedaid ja selguseta alasid. Seetõttu on keskmine hektaritagavara suurim rangelt kaitstavates metsades ja väikseim majandatavates ning majanduspiirangutega metsades, kuhu kuulub valdav osa madala tootlikkusega loometsi. Metsa kasvu intensiivsust iseloomustavaks näitajaks on kõrgusindeks, mis viitab metsa oodatavale kõrgusele 100 aasta vanuselt. Kõrgusindeks on suurim majandatavates metsades, kus ka metsade juurdekasv on suurim. Tabelis on eraldi välja toodud ka puistute tagavara ja juurdekasvu näitajad, mis on arvutatud ilma lagedate ja selguseta aladeta.

Tabel 1. Raplamaa metstkonna metsavarud

Metsavarusid iseloomustav näitaja	Metskond kokku	Sealhulgas		
		Rangelt kaitstavad metsad	Majanduspiirangutega metsad	Majandatavad metsad
Metsamaa pindala (ha)	50 231	7 167	12 659	30 405
Metsamaa tagavara (tm)	8 428 000	1 231 000	2 099 000	5 098 000
Metsamaa keskmine tagavara (tm/ha)	168	171	166	168
Metsamaa hinnanguline juurdekasv (tm/a)	224 000	23 000	50 000	151 000
Metsamaa hinnanguline juurdekasv (tm/ha/a)	4,4	3,2	3,9	5,0
Metsade keskmine vanus (a)	61	86	70	52
sh männikute keskmine vanus	81	98	83	71
sh kuusikute keskmine vanus	50	78	55	46
sh kaasikute keskmine vanus	46	62	52	42
Metsade keskmine kõrgusindeks H100 (m)	23,7	19,2	21,7	25,6
sh männikute keskmine kõrgusindeks	20,9	17,3	19,8	23,6
sh kuusikute keskmine kõrgusindeks	25,9	23,0	23,8	26,8
sh kaasikute keskmine kõrgusindeks	25,0	21,1	23,9	25,8
Puistute pindala (ha)	46 494	7 034	12 037	27 423
Puistute keskmine tagavara (tm/ha)	180	175	174	185
Puistute hinnanguline juurdekasv (tm/ha/a)	4,8	3,2	4,1	5,5

Raplamaa metstkonna metsamaa pindala jagunemisest majandamiskategooriate lõikes annab ülevaate joonis 3.

Joonis 3. Metsamaa jagunemine majandamiskategooriate lõikes (%)

Tabelis 2 on toodud metsamaa jagunemine majandamiskategooriate ja peapuuliikide lõikes. Raplamaa metstkonnas on üle viiendiku männikutest range kaitse all ja üle kolmandiku männikutest peamiselt lootalade tõttu majanduspiirangutega. Seega on majandatavaid männikuid vaid 44%. Teiste peamiste puuliikide osas on majandatavaid metsi üle 70%.

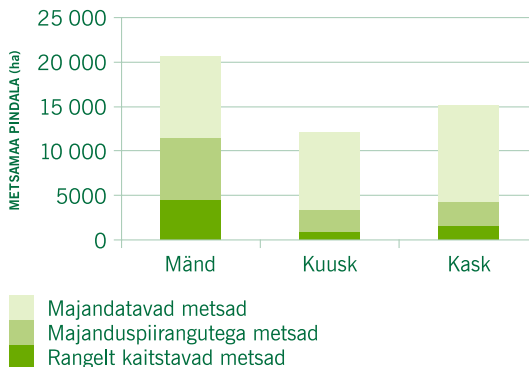
Tabel 2. Metsamaa pindala jagunemine peapuuliikide ja majandamiskategooriate lõikes

Peapuuliik	Metsamaa pindala						
	Rangelt kaitstavad metsad		Majanduspiirangutega metsad		Majandatavad metsad		Kokku
	ha	%	ha	%	ha	%	ha
Mänd	4 474	21,6	7 054	34,0	9 194	44,4	20 722
Kuusk	947	7,9	2 382	19,8	8 695	72,3	12 024
Kask	1 533	10,1	2 779	18,3	10 857	71,6	15 169
Haab	126	9,5	168	12,7	1 034	77,9	1 328
Sanglepp	18	5,2	105	30,4	222	64,3	345
Hall lepp	40	8,2	120	24,6	328	67,2	488
Teised	29	18,7	51	32,9	75	48,4	155
Kokku	7 167	14,3	12 659	25,2	30 405	60,5	50 231

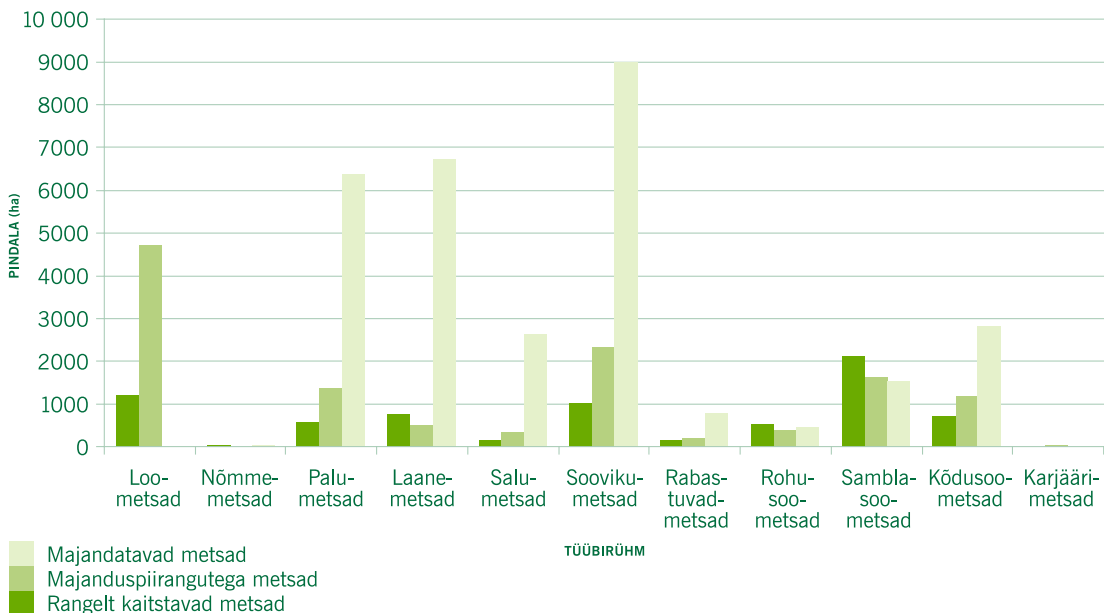
Raplamaa metstkonna peamiste puuliikide jagunemist majandamiskategooriate lõikes iseloomustab joonis 4.

Raplamaa metstkonnas on valdavad palu-, laane- ja soovikumetsad, mida ka kõige intensiivsemalt majandatakse. Väga palju on Raplamaal ka loometsi, mis kõik kuuluvad range kaitse puudumise korral majanduspiirangutega metsade hulka. Kõige rohkem on kaitstud samblasoo-, rohu-soo- ja loometsad. Joonisel 5 on toodud metsamaa pindala jagunemine metsa kasvukoha tüübirühmade lõikes.

Joonis 4. Männikute, kuusikute ja kaasikute pindala jagunemine (ha)

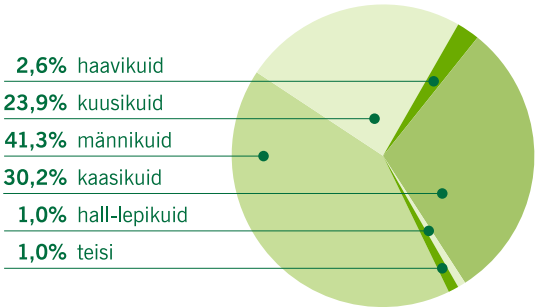
Joonis 5. Metsamaa pindala jagunemine metsakasvukoha tüübirühmade lõikes (ha)

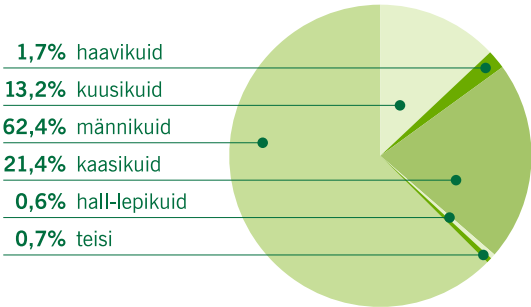
Raplamaa metuskonna metsamaa pindala peapuuliigilise jagunemise ülevaate majandamiskategooriate lõikes annab joonis 6. Peapuuliikidest on majandatavates metsades suhteliselt võrdselt esindatud nii kaasikud, männikud kui kuusikud. Rangelt kaitstavate metsade pindalast moodustavad ligi kaks kolmandikku männikud.

Joonis 6. Metsamaa pindala jagunemine peapuuliikide järgi (%)

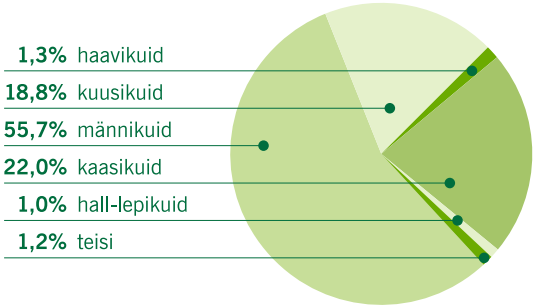
Metsamaa pindala jagunemine peapuuliikide järgi

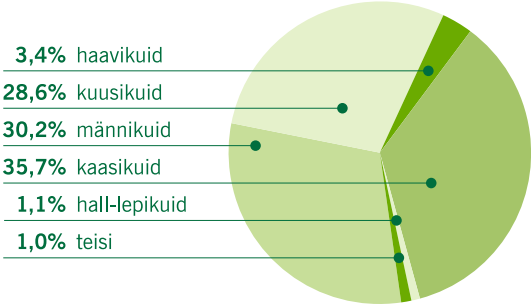
Metsamaa pindala jagunemine peapuuliikide järgi rangelt kaitstavates metsades

Metsamaa pindala jagunemine peapuuliikide järgi majanduspiirangutega metsades

Metsamaa pindala jagunemine peapuuliikide järgi majandatavates metsades

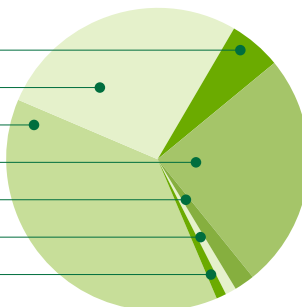

Metsade liigilisest koosseisust puistute tagavara järgi annab ülevaate joonis 7.

Joonis 7. Metsamaa tagavara jagunemine koosseisupuuliikide järgi (%)

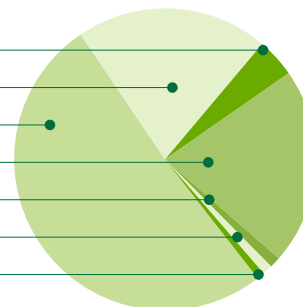
Metsamaa tagavara jagunemine koosseisupuuliikide järgi

5,3%	haaba
27,0%	kuuske
37,8%	mändi
25,3%	kaske
2,2%	sangleppa
1,4%	halli leppa
1,0%	teisi

Metsamaa tagavara jagunemine koosseisupuuliikide järgi rangelt kaitstavates metsades

4,3%	haaba
20,4%	kuuske
51,1%	mändi
21,1%	kaske
1,2%	sangleppa
1,2%	halli leppa
0,7%	teisi

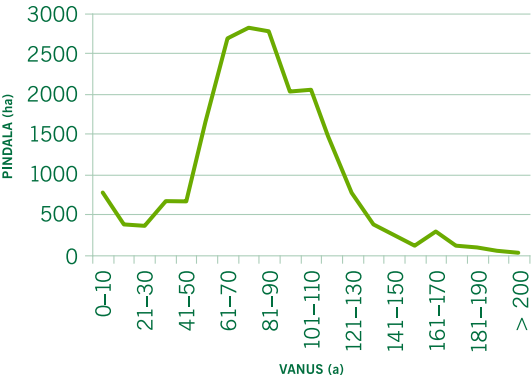

Kõigil järgnevatel vanuselise jagunemise graafikutel sisaldab vanuserühm 0–10 aastat ka lagedaid alasid, kus peapuuliiki arvestatakse kas endise või planeeritud peapuuliigi järgi. Samuti sisaldab see vanuserühm alasid, kus uuenemisprotsess on pooleli. Raplamaa metskonna metsade vanuseline jaotus on puuliigiti erinev. Männikutes jääb valdav osa vanusevahemikku 60–110 aastat, küpsete männikute osakaal on majandatavates metsades 18%. Rangelt kaitstavates metsades on vanade metsade osakaal oluliselt suurem, küpsete männikute osakaal on siin 32%.

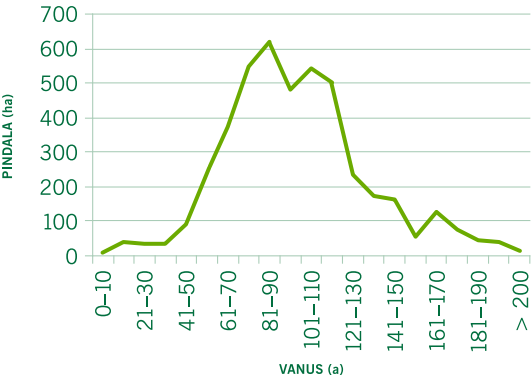
Ülevaate männikute vanuselisest jaotusest majandamiskategooriate lõikes annab joonis 8.

Joonis 8. Männikute pindala vanuseline jagunemine (ha)

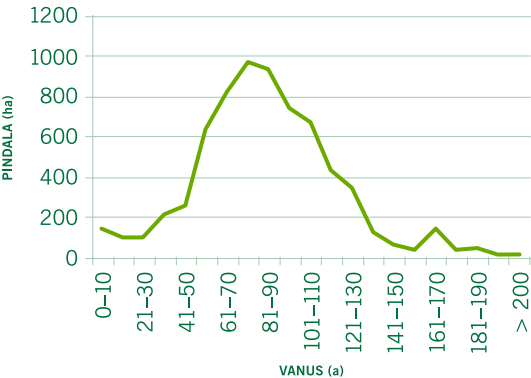
Männikute pindala vanuseline jagunemine

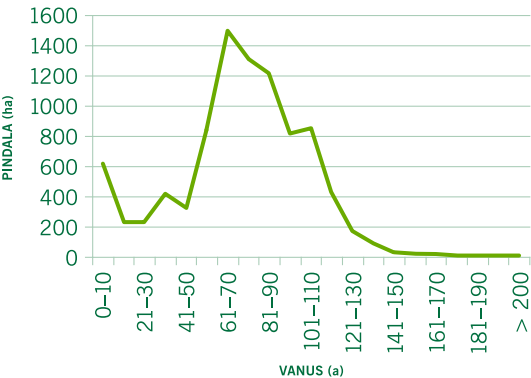
Männikute pindala vanuseline jagunemine rangelt kaitstavates metsades

Männikute pindala vanuseline jagunemine majanduspiirangutega metsades

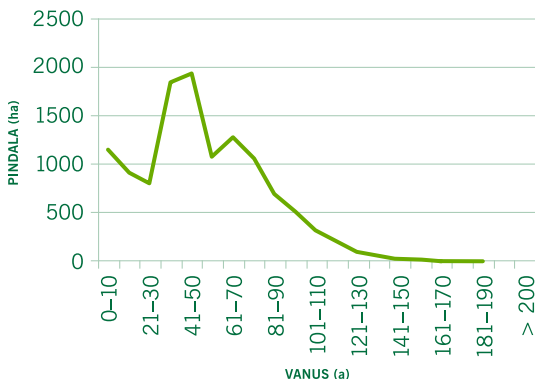
Männikute pindala vanuseline jagunemine majandatavates metsades

Raplamaa metstkonna kuusikute vanuselisest jaotusest annab ülevaate joonis 9. Majandatavates kuusikutes on valdavad 30–50-aastased metsad. Kõpseid kuusikuid on 9%. Silmatorkavalt palju on majandatavates metsades 40–50-aastaseid kuusikuid, mis langeb kokku sama vanade männikute madalseisuga. Selline olukord on tekkinud möödunud sajandi ulatuslikest põdra-kahjustustest männinoorendikes, mille tulemusel kultiveeriti suur osa põliseid männi alasid kuusega. Täpselt sama tendents hakkab silma majanduspiirangutega metsades, kus suur osa loolade endistest männikutest on uuendatud kuusega. Rangelt kaitstavates metsades on kũpsete kuusikute osakaal 45% metsamaa pindalast.

Joonis 9. Kuusikute pindala vanuseline jagunemine (ha)

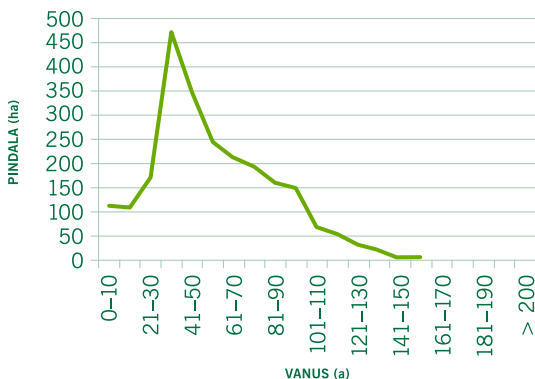
Kuusikute pindala vanuseline jagunemine

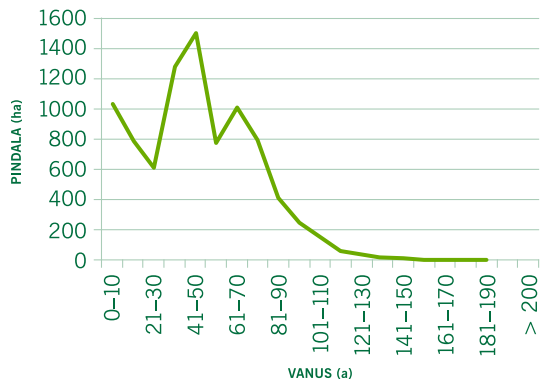
Kuusikute pindala vanuseline jagunemine rangelt kaitstavates metsades

Kuusikute pindala vanuseline jagunemine majanduspiirangutega metsades

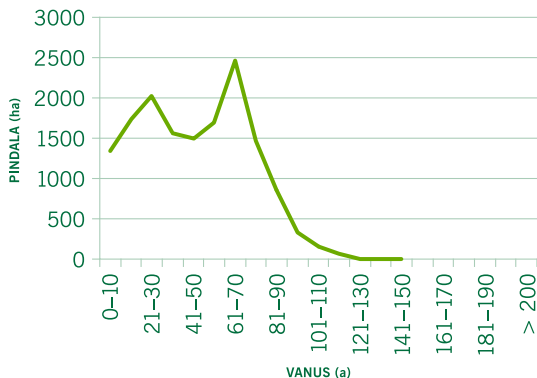
Kuusikute pindala vanuseline jagunemine majandatavates metsades

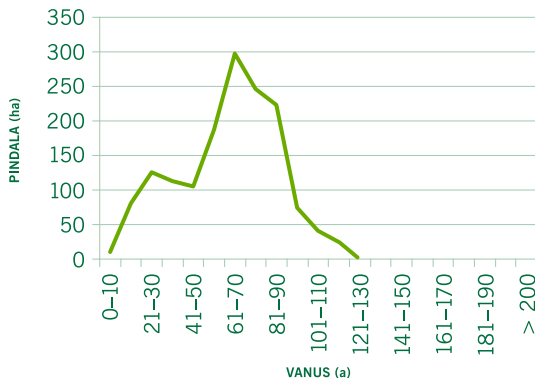
Raplamaa metstkonna kaasikute vanuselisest jaotusest annab ülevaate joonis 10. Kaasikute vanuseline jaotus on majandatavates metsades küpsusvanuse piires küllalt ühtlane. Küpseid kaasikuid on 18% pindalast. Rangelt kaitstavates metsades on valdavad 60-aastased ja vanemad kaasikud, küpsed metsad moodustavad 41% pindalast.

Joonis 10. Kaasikute pindala vanuseline jagunemine (ha)

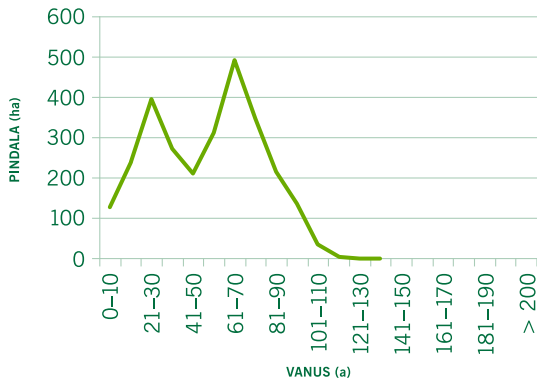
Kaasikute pindala vanuseline jagunemine

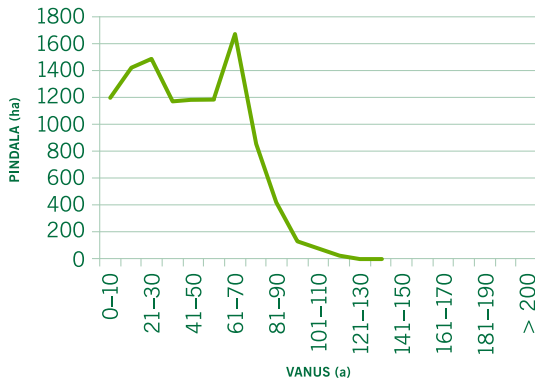
Kaasikute pindala vanuseline jagunemine rangelt kaitstavates metsades

Kaasikute pindala vanuseline jagunemine majanduspiirangutega metsades

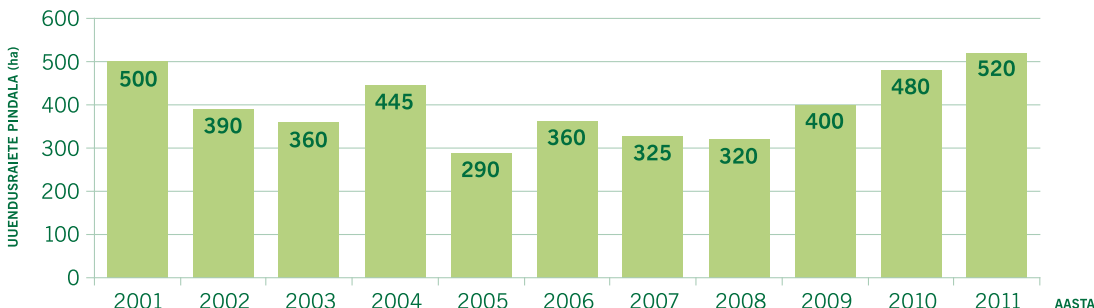
Kaasikute pindala vanuseline jagunemine majandatavates metsades

1.3. Raied

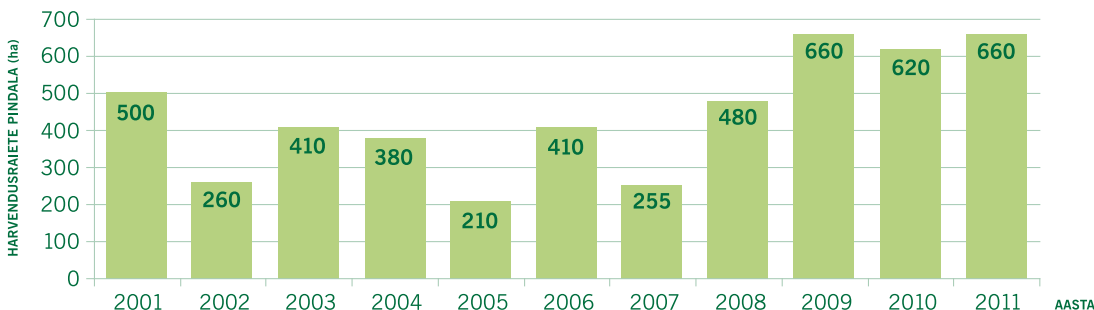
Raplamaa metskonna uuendusraiete pindala iseloomustab joonis 11. Möödunud kümnendil oli uuendusraiete pindala vahemikus 290–520 hektarit aastas. Uuendusraiete maht on olnud kuni 2005. aastani kahanev, mille põhjuseks tuleb lugeda peamiselt majandatavate metsade osakaalu vähenemist. Väikseim uuendusraiete aastamaht 2005. aastal on seotud ka tormikahjustuste likvideerimisega teistes maakondades, kui raied suunati ümber kahjustuspiirkondadesse. Viimasel neljal aastal on uuendusraie pindala tõusnud 320-lt hektarilt 520 hektarini. Põhjuseks on uuendusraiet võimaldava vanusepiirangu alandamine, küpsusdiameetri rakendamine metsaseaduses ja arvestuslangi optimaalsem kasutamine.

Joonis 11. Uuendusraiete pindala (ha)

Harvendusraiete pindalast annab ülevaate joonis 12. Möödunud kümnendil on harvendusraiete pindala olnud aastate lõikes väga erinev. Kõige suuremad kõikumised on tingitud tormidest näiteks 2005. aastal, sest raievõimsused rakendatakse tormimurru koristamisele plaaniliste raiete arvelt. Põhjuseks on olnud ka soojad talved ja vihmased suved, sest pehme pinnasega ei ole võimalik teostada kokkuvedu selliselt, et kasvama jäävate puude kasvutingimused paraneksid. Olulisel kohal on ka majanduskeskkonna kõikumised, sest puiduhindade madalseisu ajal ei pruukinud harvendusraiest saadav väheväärtuslik metsamaterjal katta isegi raiekulusid.

Joonis 12. Harvendusraiete pindala (ha)

Raiete mahtu tihumeetrites iseloomustab joonis 13. Viimastel aastatel on raiemaht stabiliseerunud 135 000 tm piiril.

Joonis 13. Raiemaht kokku (tm)

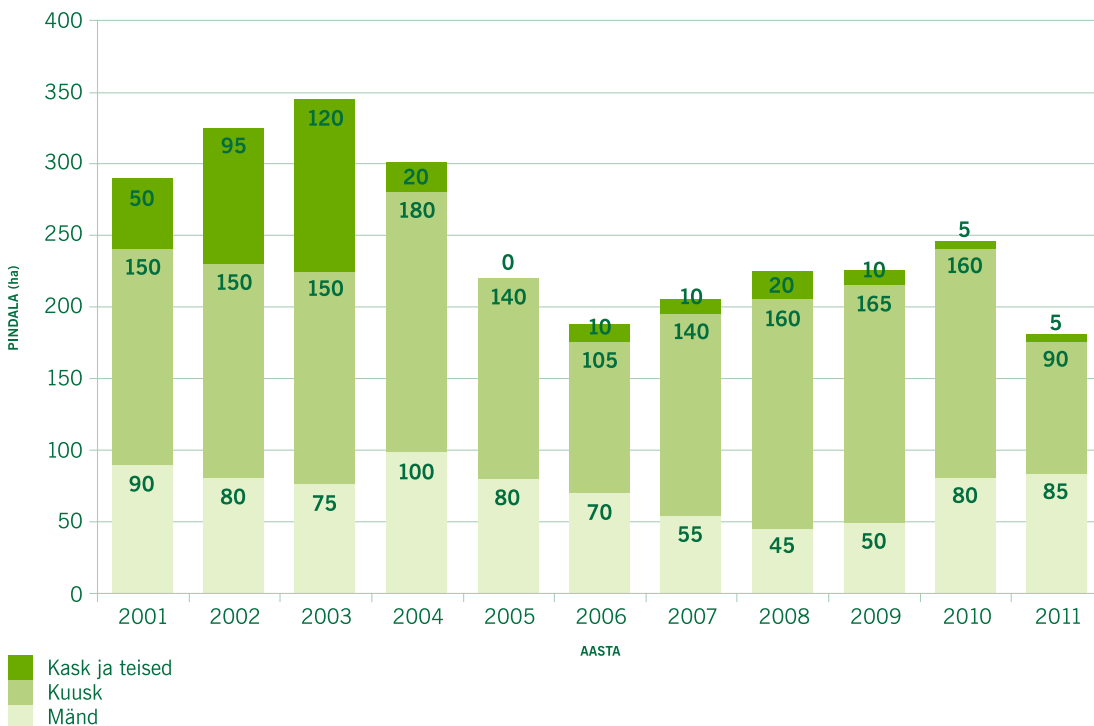

1.4. Metsakasvatus

Raplamaa metstkonna maadel asub RMK Purila metsataimla. Metsakultuuride rajamise mahust annab ülevaate joonis 14. Möödunud kümnendil on uut metsa kasvama pandud keskmiselt 250 hektarit aastas. Uut metsa on kultiveeritud valdavalt lageraiete raiesmikele.

Enamjaolt istutati kuuske, keskmiselt 145 hektarit aastas. Männi kultiveerimist teostati keskmiselt 74 hektarit aastas. Kaske istutati suuremas mahus möödunud kümnendi alguses, kuna tõusis nõudlus kase vineeripaku järele, kuid sellest on loobutud kase loodusliku uuenemise kasuks.

Joonis 14. Metsakultuuride rajamine (ha)

Metsa uuendamine Eestis on reguleeritud metsa uuendamise kohustusega, mille täitmist riik jälgib ja kontrollib. Kui metsauuendus on saavutanud seadusaktiga ettenähtud mõõdud, piisava elujõu ja kindla kasvuhoo, siis loetakse see ala uuenenuks. Uuenenuks arvestatud pindala hulgas on nii külvi, istutuse kui ka looduslikule uuenemisele jäetud alad. Möödunud kümnendil Raplamaa metskonnas uuenenuks arvestatud pindalast annab ülevaate joonis 15. Metskonnas on uuenenud alasid metsaks ümber arvestatud keskmiselt 385 hektarit aastas.

Joonis 15. Uuenenuks arvestatud pindala (ha)

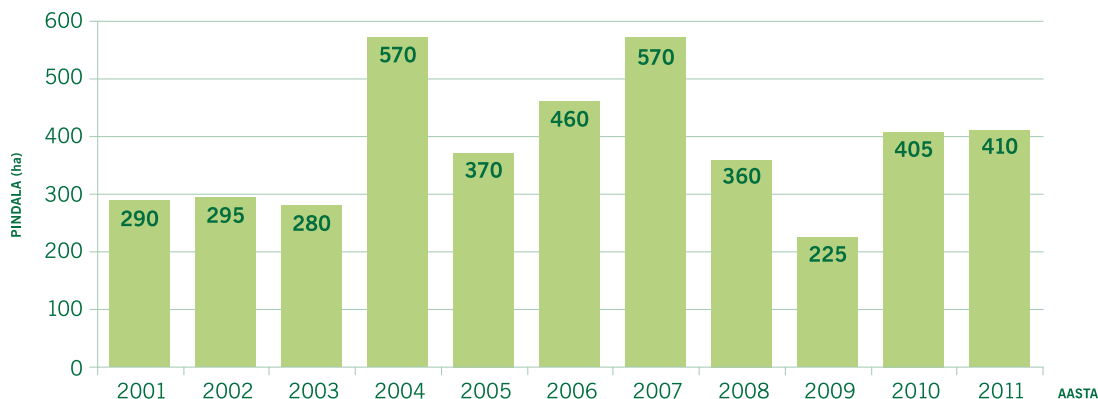
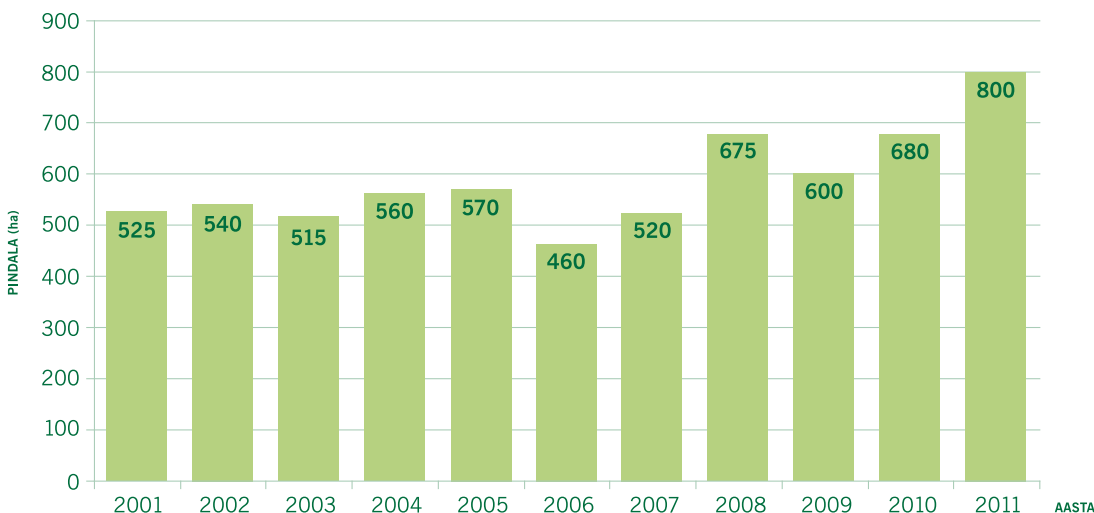

foto: KAUPPO KIKKAS

SPETSIALIST HINDREK HIRS METSAUUENDUST MÕOTMAS.

Noorendike hooldamisel on oluline tööde õigeaegsus. Valgustusraie on kuni 8-sentimeetrilise keskmise rinnasdiameetriga noorendikus tehtav hooldusraie, mille käigus valitakse välja tulevikupuud, raiutakse nende valgus- ja toitetingimusi takistavad mittesoovitavad puud ning kujundatakse tulevikupuistu koosseis. Noorendike hooldamise maht oli möödunud kümnendi algul suhteliselt stabiilne, kuid alates 2008. aastast on mahtu tõstetud. Noorendike hooldamise mahtu ilmastik ei mõjuta, kuna puitu ei veeta metsast välja. Majanduskeskkonna madalseis mõjutab valgustusraiate mahtusid pigem soodsalt, kuna varem metsasektorist lahkunud töövõtjad suunduvad metsasektorisse tagasi. Noorendike hooldamise (valgustusraie) maht on seotud uuendusraiate mahuga ning sellest lähtuva metsauuendamise mahuga. Kõike seda näitab joonis 16.

Joonis 16. Noorendike hooldamise pindala (ha)

Raplamaa metsasid räsivad tormid viimati 1967 ja 1969 aastal. Hilisemad tormid on Raplamaad säästnud. Ka kuulus 2005. aasta jaanuaritorm kahjustas Raplamaa metsi vähe, tormikahjustused oli võimalik likvideerida valdavalt sanitaarraietega.

Ulatuslikumad metsatulekahjud toimusid 2004. aastal. Siis oli 2 põlengut, põlengualaga kokku 130 hektarit. Teistel aastatel on põlenguid olnud väiksematel pindadel.

Metsakaitseliseks probleemiks on metsade prügireostus, eriti Kohila vallas, kus asub rohkesti suvilaid. Väiksem on probleem Märjamaa, Rapla ja Juuru vallas. 2011. aastal likvideeriti riigimetsast 4,8 tonni prügi. Üldjoontes on prügireostus langustrendis, põhjuseks järjepidev koristamine ja elanikkonna teavitamine ning sellest tulenev teadlikkuse kasv. 2009. aastal näiteks koristati Raplamaa metsadest 10,5 tonni prügi.

Raplamaa metstkonnas hinnati 2011. aastal uuenevatel aladel kahjustusi kokku 410 hektarit, millest põdrakahjustusi 356 hektarit, kitsekahjustusi 22 hektarit ja kopra poolt põhjustatud ülejutusi 23 hektarit. Tõsiseks probleemiks on aastatega kuhjuv ulukikahjustus, mis põhjustab lõpuks tulevikumetsa olulise kvaliteedilanguse.

1.5. Looduskaitse

Raplamaa metstkonna ida- ja lõunaosa paikneb Vahe-Eesti metsavööndis, kus leidub palju eriliimelisi ning liigirikkaid metsaalasid, mida liigestavad sood ja rabad. Kesk-, põhja- ja lääneosas tuleb paekivi maapinna lähedale, mistõttu on palju loometsasid.

Tabel 3. Kaitstavate loodusobjektide pindala (ha)

Kaitseala tsoneering	Metsamaa (ha)	Mittemetsamaa (ha)
Kaitsealad	8 130	12 510
sh sihtkaitsevöönd	5 298	10 159
sh piiranguvöönd	2 832	2 351
Püsielupaigad	4 469	617
sh sihtkaitsevöönd	2 111	215
sh piiranguvöönd	2 358	402
Hoiualad	2 295	3 512
Vääriselupaigad	714	15
Ranna- ja kaldakaitsevöönd	1 768	339
Uuendamata kaitsekorraga alad	105	2 054

Raplamaa metuskonna looduskaitseks eripäraks võibki pidada loometsade, aga ka soo- ja rabatüüpide rohkust. Loometsad asuvad valdavalt Raplamaa loodeosas, sood ja rabad ülejäänud maakonnas. Metuskonna maadel paiknevate kaitsealuste loodusobjektide tüübid ja arvud on esitatud tabelis 4.

Tabel 4. Kaitsealused objektid

Kaitstava loodusobjekti tüüp	Arv	Loend
Rahvuspark	0	
Looduskaitseala	9	Avaste, Linnuraba, Mahtra, Rumbi, Taarikõnnu, Tammiku, Tillniidu, Tõrasoo, Vardi
Maastikukaitseala sh pargid ja puistud	14	Aela, Jalase, Kõnnumaa, Lümandu, Mukri, Märjamaa järtade, Pae, Pajaka, Piiumetsa, Pilkuse, Rabivere, Raikküla-Pakamäe maastikukaitseala; Kärü park, Vana-Vigala park ja Hirvepark (Vana-Vigala park ja Hirvepark koos puisteedega)
Hoiuala	20	Kastna, Kohatu, Kõnnumaa, Kõrgemäe, Kantu-Kastja, Linnumängu, Marimetsa-Õmma, Mukri, Nurtujõe, Nõlvasoo, Paeküla, Paisumaa, Rahaaugu, Rahula-Napanurga, Raikküla-Paka, Rangu, Ridaküla, Selja-Põdra, Sulu, Tillniidu
Üksikobjekt	16	Aasumägi, Alu suurkivi, Angasilla mägi, Imsi järv, Keava lehisepuistu (Lehiste katsekultuur), Kurisu Jaani allikas, Lõhislehine hall lepp, Ohvikivi (Varbola ohvikivi), Pidapa vana mänd, Selja mäed, Sulu männid, Tammiku tammed, Tõrma paepaljand, Vanale pärn, Varbola maalinna tammed (Varbola linnuse tammed), Orde allikas (Orde allikas)
Püsielupaik	45	metsis (23), väike-konnakotkas (9), must-toonekurg (6), kroonliudik (3), kaljukotkas (2), suur-konnakotkas (1), merikotkas (1)
Uuendamata kaitsekorraga ala	8	Hageri-Sutlema rannamoodustised, Kesu raba (Kesu sookaitseala), Niidiaia tammik, Seli-Angerja servamoodustised, Varbola vanad rannamoodustised (Varbola pinnavormide kaitseala), Atla allée, Jädivere metsapark, Lelle park
Väriselupaik (VEP)	146	
VEP tunnusega ala	168	

Riigimaal teostatakse praktilisi looduskaitseteid, mis tulenevad kaitsekorralduskavadest, liigikaitse- ja ohjamiskavadest ning osaliselt ka kaitse-eeskirjadest. Raplamaa metuskonna maadel asuvatest kaitsealadest ja püsielupaikadest on kehtivad kaitsekorralduskavad Avaste looduskaitsealal (2005–2014) ja Pajaka looduskaitsealal (2007–2016).

Metuskonna maadel teostati 2011. aastal looduskaitseteid Jädivere pargis.

Poollooduslike koosluste hooldamiseks metuskonna maadel sõlmitakse pikaajalised maa-rendilepingud. Rentnikud taastavad ja hooldavad toetusmeetmete abil poollooduslikke kooslusi.

1.6. Metsaparandus

Raplamaa metskonna maadel asuvad metsakuivendussüsteemid paiknevad 52 objektil ja nende üldpindala on 29 362 hektarit. Kuivendatud on 58% metsamaa pindalast. Metsakuivendusobjektide vanuselisest jaotusest annab ülevaate joonis 17. Vanuseline jaotus on aktuaalne, selles on arvestatud objektide rekonstrueerimise aega.

Joonis 17. Metsakuivendusobjektide vanuseline jaotus

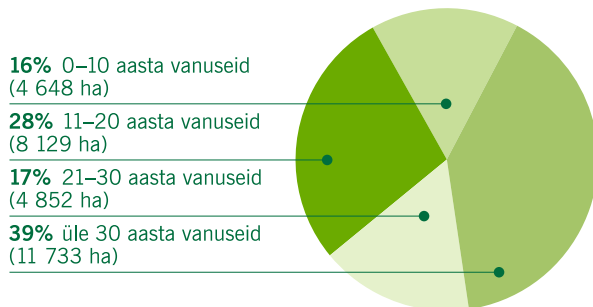

foto: KAUPPO KIKKAS

REKONSTRUEERITUD VEEVÖTUKOHT KOOGISTE KÜLAS KÖNNU METSANDIKUS.

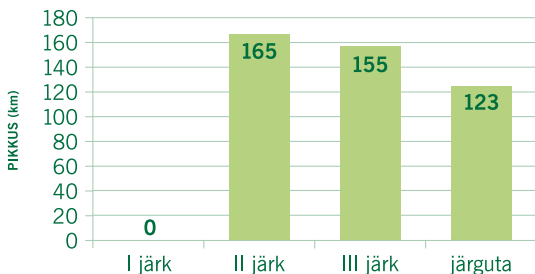
Raplamaa metuskonnas on 39% metsakuivendussüsteemidest vananenud (vanus üle 30 aasta) ja 17% vananemas (vanus 21–30 aastat). Aastatel 2001–2011 rekonstrueeriti ja uuendati metsa-kuivendussüsteeme kokku 4648 hektaril.

Raplamaa metuskonnas kasutatakse metsade majandamiseks teid hinnanguliselt 562 kilomeetri ulatuses. Nendest riigimetsa maadel asuvate metsateede olem on 443 kilomeetrit. Lepingute alusel kasutatavate erateelõikude olem on 4,9 kilomeetrit. Metsade majandamiseks kasutatava teedevõrgu tihedus on 1,12 km/100 hektari metsamaa kohta.

Raplamaa metuskonna metsateede jagunemist iseloomustab joonis 18. I järgu metsateid Raplamaal ei ole, kuna metsade madal boniteet tingib madala metsade majandamise intensiivsuse ja metsade killustatus ei võimalda mahtusid teede kaupa kontsentreerida. II ja III järgu metsateid on Raplamaal 320 kilomeetrit, mis moodustab metsateede olemist 72%.

Joonis 18. Metsateede järgud

Metsateede jaotus järkudesse

Metsateede vastavus seisunditasemele 2011. aasta teede seisundi hindamise andmetel on esitatud tabelis 5.

Tabel 5. Metsateede seisund

Hinnatud teede pikkus	Vastab seisundi nõuetele		Mittevastavuse põhjused				Truubid/sillad
			Profiil	Võsa	Teekraavid	Roopad/augud	
320 km	190 km	59%	39 km	61 km	22 km	45 km	12 tk

Möödunud kümnendil teostati Raplamaa metuskonnas metsateede ehitus-, rekonstrueerimis- ja uuendustöid kokku 42 kilomeetrit.

1.7. Puhkevõimalused

RMK rekreatiivse metsakasutuse korraldamine toimub loodusalade külastuskorralduskavadele tuginedes. Külastuskorralduskavaga määratakse loodusala ulatus ja rekreatiivseks metsa- kasutuseks sobivad alad tsoneeritakse vastavalt teenindus-, huvi- ja varutsoonideks. Külastuskorralduskavade koostamisel tuginetakse loodusaladel teostatud seiretele ja uuringutele ning vastava andmestu analüüsile. Loodusaladel läbiviidavad seired ja uuringud on järgmised: külastusmahu seire, külastajauuring, loodushoiuobjektide seire ja maastike rekreatiivse keskkonnamõju uuring.

Raplamaa metskonna territooriumile jäävad loodushoiu objektid on toodud tabelis 6.

Tabel 6. Loodushoiu objektid

Objekti nimi	Vald
Varbola linnus	Märjamaa
Varbola linnuse parkimisala	Märjamaa
Varbola linnuse telkimisala	Märjamaa
Jalase loodusrada	Raikküla, Rapla
Loosalu-Paluküla loodusrada	Kaiu, Kehtna
Mukri raba loodusrada	Kehtna
Tillniidu lõkkekoht	Kehtna
Hirvelaane lõkkekoht	Kaiu
Lohu-Kõnnu loodusrada	Kohila
Raikküla loodusrada	Raikküla

Foto: KAUPPO KIKKAS

PUHKEKOHT MUKRE KAITSEALAL EESTIT LÄBIVAL MATKATEEL.

Loodusala rekreatiivsete väärtuste säilitamiseks on vajalik metsamajanduslike tööde kavandamisel ja teostamisel arvestada vastava metsakasutusviisi vajadustega.

Raiete planeerimisel kooskõlastatakse teenindus- ja huvitsoonis kavandatavad raied loodus- hoiuosakonnaga. Eriti hoolikalt peab vaatlema telkimis-, lõkke- ja parkimisplatside äärseid ja teede ning matkaradade äärsete metsade majandamisega seonduvaid töid, kuna raiumisega võib nende alade rekreatiivne väärtus kahaneda. Oskusliku raiete kavandamisega saab aga metsade rekreatiivset väärtust oluliselt tõsta. Puhkeala varutsoonis olevad raied ei kuulu loodushoiu- osakonnaga kooskõlastamisele, kuid ka varutsooni metsi tuleks käsitleda kui potentsiaalseid aktiivselt kasutatavaid puhkemetsi.

Raplamaale iseloomulikud loometsad teevad nii mõnegi loodushoiuobjekti väga huvitavaks ja omanäoliseks ja sellise väärtuse ja omapäraga peab metsade majandamisel kindlasti arvestama.

Üldreeglina soovitatakse puhkeala teenindus- ja huvitsoonide majandamisel eelistada turbe- ja valikraieid, mis tagavad puhkemetsade säilimise püsimeetsana. Kõik puhkeala tsoonidesse kavandatud raided tehakse maastikku sobitades. Raie tööde aeg valitakse nii, et võimalikult vähem häirida looduses viibijaid ja kahjustada rekreatsiooniks sobivat keskkonda.

Külastuskorraldus: igaüheõigusel põhineva liikumissüsteemi loomine puhke- ja kaitsealadel ning elanikkonna loodusteadlikkuse ja -hoidlikkuse tõstmine teavitamise ja loodusharidus-tegevuse kaudu.

Loodusala: RMK põhimäärusega nimetatakse loodusaladeks nii RMK puhkealasid kui ka erinevaid kaitsealasid.

Loodushoiuobjekt/külastusobjekt: maastiku rekreatiivset kasutust hõlbustav, maastikku kaitsev ja kasutust suunav puhkemajanduslike ehitiste ja metsamööbli kogum, mis on dokumenteeritud ning vastab kehtestatud nõuetele.

Tsoneerimine: külastuseks sobivate alade jaotamine teenindustsoonideks, huvitsoonideks ja varutsoonideks.

Teenindustsoon moodustab loodusala raskuskeskme, siia koondatakse maastikku kõige enam kulutavad tegevused. Tsoonis asuvad puhke- või kaitseala loodushoiuobjektid ning põhiline osa looduses liikumise radadest.

Huvitsooni kuuluvad looduskaitsealised ja/või kultuuriloolise tähtsusega eksponeeritavad alad, mis omavad ka loodushariduslikku väärtust. Tsoonis suunatakse külastus loodusradadele.

Varutsooni eesmärk on moodustada sellised alad, mis kindlustavad ala terviklikkuse, samas on võimalik varutsooni arvelt vajaduse korral külastusala tulevikus laiendada.

1.8. Kultuurimälestised ja pärandkultuur

Riikliku kaitse all olevad kultuurimälestised liigitatakse järgmiselt: ajaloomälestised, kunstimälestised, arheoloogiamälestised, ehitismälestised, muinsuskaitsealad, tehnikamälestised, tööstusmälestised ja UNESCO maailmapärandi objektid. Kultuurimälestiste riiklikku registrisse kantud mälestistest annab ülevaate tabel 7.

Tabel 7. Kultuurimälestised

Mälestise tüüp	Mälestise nimetus
Ajaloomälestised	Märjamaa (EAÕ) kalmistu, Velise mõisa kalmistu ja kabel
Arheoloogiamälestised	5 linnust (sh „Võnnumägi”, „Varbola Jaanilinn” ja „Venemägi”), 2 ohvikivi, asulakoht, hiiemets, kultusekivi, muistsed põllud

Lisaks riikliku kaitse all olevatele objektidele võib metskonna maadelt leida hulganisti lähemast ja kaugemast minevikust pärinevaid inimtegevuse jälgi, mille säilimine sõltub omanikuhoiust. Igal pärandkultuuriobjektil on rääkida oma lugu, mis väärib talletamist.

Aastatel 2010–2012 kaardistati metskonna maadel üle 304 huvitava ja piirkonnale iseloomuliku pärandkultuuriobjekti, millest annab ülevaate tabel 8. Raplamaal inventeeritud pärandkultuuriobjektidest on välja antud ka eraldi raamat „Raplamaa pärandkultuurist”.

Tabel 8. Inventeeritud pärandkultuuriobjektide jaotumine

Objekti tüüp	Objektide arv
Vanad kohanimed	34
Turbavõtukohad	27
Metsavahikohad	25
Vanad metsateed	22
Vanad talukohad	21
Taliteed	18
Kiviaiad	13
Kaitseliiduga seotud objektid	11
Metsavennapunkrid	9
Paemurrud	9
Muud (45 eri tüüpi)	115
Kokku	304

foto: KAUPU KIKKAS

KULTUURIMÄLESTISTE KUI PÄRANDKULTUURIOBJEKTIDEGA ARVESTATAKSE METSAMAJANDUSLIKE TÖÖDE KAVANDAMISEL JA TEOSTAMISEL. PILDIL PÄRANDKULTUURI OBJEKT SELJANDIKU TEE KULLIMAA KÜLAS KÄRU METSANDIKUS.

1.9. Jahindus

Riigimets on antud jahinduslikku kasutusse vastavalt jahipiirkonna kasutusõiguse loale. Jahipiirkondadega on sõlmitud riigimaa jahimaana kasutamise võimaluste ja jahipidamise tingimuste lepingud.

Raplamaa metskonna territooriumil asub 23 jahipiirkonda. Kokku on metskonna territooriumil jahipidamiseks kasutusse antud 68 698 hektarit riigimaad.

Jahipiirkonna kasutaja on kohustatud hoidma oma jahipiirkonnas jahiulukite arvukust lubatud piirides. Jahiulukite maksimaalne lubatud arvukus on jahiulukite arv, mille ületamine võib põhjustada olulisi jahiulukikahjustusi, minimaalne lubatud arvukus on jahiulukite selline arv, millest väiksem hulk seab jahiulukiliigi asurkonna säilimise ohtu.

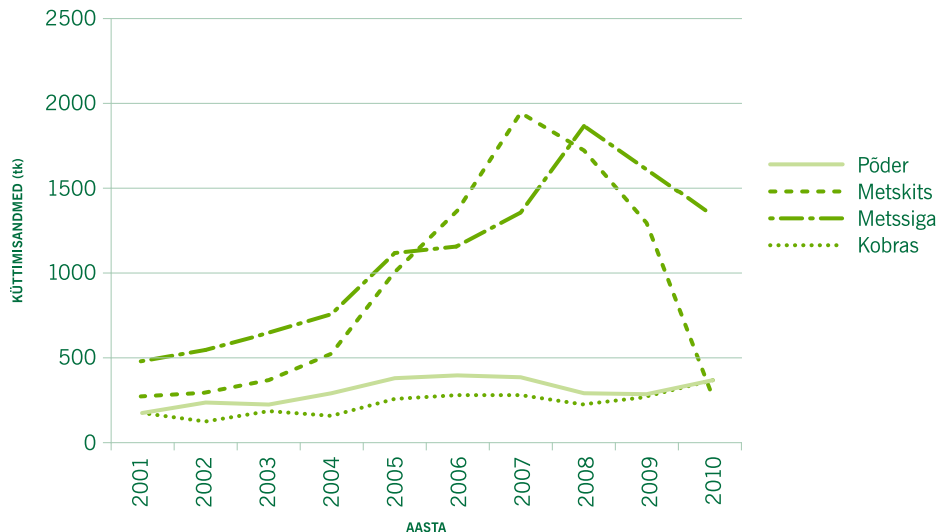
Raplamaa sõraliste ning kobraste loendusandmetest annab ülevaate joonis 19. Sõraliste ning kopra loendusandmetest näeme, et aastatel 2001–2011 on ulukite arvukuses toimunud olulisi muutusi. Pärast 2009/2010 ja 2010/2011 raskeid talvesid on metskitsede arvukus vähenenud peaaegu kolmekordselt. Põdra ja kopra arvukus on püsunud stabiilne, kuid metsakasvatuse seisukohalt on see liiga suur, sest metsades on palju ulukikahjustusi.

Joonis 19. Raplamaa sõraliste ning kopra loendusandmed

Raplamaa sõraliste ning kopra küttemisandmetest annab ülevaate joonis 20. Vaadeldaval perioodil on metskitse kütmine kahanenud ligi 8 korda. Sõraliste kütamise kahanev trend tervikuna on kindlasti tingitud nii rasketest talvedest kui ka suurmiskjate kasvavast arvukusest.

Joonis 20. Raplamaa sõraliste ning kopra kütmine

Raplamaa suurkiskjate osas vaatleme ainult küttemisandmeid, kuna nende ulukiliikide loendamine on oluliselt komplitseeritud. Suurkiskjate küttemislimiidid määratakse Keskkonnaameti hinnangute alusel. Hundi ja ilvese vähenemine kütmine vahepealsel perioodil on tingitud halbadest lumeoludest ja väikesest arvukusest.

Joonis 21. Raplamaa suurkiskjate küttemisandmed

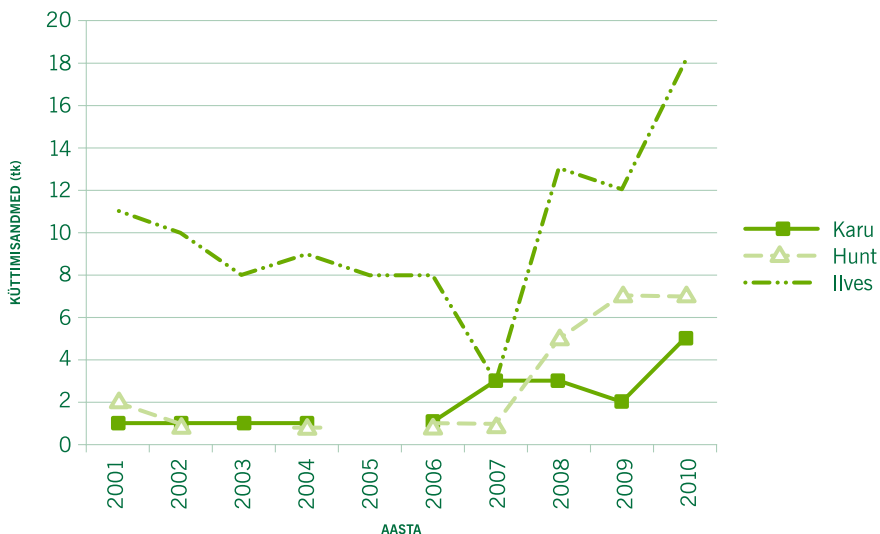

foto: KAUPPO KIKKAS

LOOMETS JALASE KÜLAS MAHTRA METSANDIKUS.

METSA MAJANDAMIST MÕJUTAVAD PLANEERINGUD JA TARISTU

foto: KALUPO KIKKAS

PAEPALJAND RAIKKÜLAS PAKAMÄEL KÖNNU METSANDIKUS.

2. METSA MAJANDAMIST MÕJUTAVAD PLANEERINGUD JA TARISTU

Raplamaa metskonna hallatavad maad jagunevad 10 valla vahel. Kohaliku omavalitsuse peamiseks pikaajalise kavandamise vahendiks on üldplaneering ja teemaplaneeringud. Planeeringute eesmärk on tagada võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks, ruumiliseks planeerimiseks, maakasutuseks ning ehitamiseks. Selleks, et riigimetsade majandaja ja kohalike omavalitsuste pikaajalised arenguplaanid kulgeks kooskõlas, on tabelis 9 toodud loetelu omavalitsuste poolt kehtestatud või eelnõu staatuses olevatest üldplaneeringutest.

Tabel 9. Kohalike omavalitsuste üldplaneeringud

Planeeringu nimetus	Staatus	
	Kehtiv	Eelnõu
Juuru valla üldplaneering	25.03.2010	
Järvakandi valla üldplaneering	04.11.2009	
Kaiu valla üldplaneering	26.03.2004	
Kehtna valla üldplaneering	16.06.2009	
Kohila valla üldplaneering	20.07.2006	
Käru valla üldplaneering	27.11.2008	
Märjamaa valla üldplaneering	20.06.2002	
Raikküla valla üldplaneering	17.06.2002	
Rapla maakonna teemaplaneering	05.02.2003	
Rapla valla üldplaneering	01.03.2011	
Vigala valla üldplaneering		koostamisel

Üldplaneeringute menetlemise käigus metsade majandamisele üldjuhul olulisi piiranguid kehtestada ei üritatud. Mõningatel juhtudel on avaldatud vajadust reguleerida raieid asulate läheduses ja kohalike teede teekaitsevööndites. Järvakandi vald soovib säilitada klaasivabriku metsakvartalite võrgustiku. Kehtivad üldplaneeringud vastavad metsaseaduse nõuetele.

Raplamaa metaskonna maadel kulgeb arvukalt elektriliine, millest annab ülevaate tabel 10. Elektriliinide kaitsetsoonides tuleb metsa majandamisel arvestada mitmete piirangutega. Elektripaigaldise kaitsevöönd on elektripaigaldist ümbritsev maa-ala, kus kehtivad ohutuse tagamiseks kasutuspiirangud. Elektripaigaldise omaniku loata on kaitsevööndis puude langetamine ja metsamasinatega sõitmine keelatud.

Tabel 10. Elektriliinid

Elektriliin/pinge (kV)	Elektriliinide pikkus (km)	Elektriliini kaitsevööndisse jääva metsamaa pindala (ha)
Madalpingeliinid (6–20)	81	359
Keskpingeliinid (35)	33	146
Kõrgepingeliinid (220–330)	7	59

Riigimaanteedest ja raudteedest annab ülevaate tabel 11. Raudteekaitsevöönd on raudtee sihtotstarbelise toimimise ja häireteta raudteeliikluse tagamiseks ning raudteelt lähtuvate kahjulike mõjude vähendamiseks ette nähtud maa-ala. Tee kaitseks, teehoiu korraldamiseks ja liiklusohutuse tagamiseks rajatakse tee äärde kaitsevöönd. Tee- ning raudteekaitsevööndites on metsaraie ilma taristu omaniku loata keelatud.

Tabel 11. Riigimaanteed ning raudteed

Rajatis	Rajatise kaitsevööndisse jääva riigimetsamaa pindala (ha)
Riigimaantee	887
Raudtee	74

foto: KAUPPO KIKKAS

REKONSTRUEERITUD TILLINIIDU TEE KOOGISTE KÜLAS KÖNNU METSANDIKUS.

METSA MAJANDAMINE AASTANI 2021

3.1. Maakasutus	36
3.2. Metsakasvatus	37
3.3. Looduskaitse	42
3.4. Metsaparandus	44
3.5. Puhkevõimalused	46
3.6. Jahindus	47
3.7. Uuendusraied ja metsa vanuselise struktuuri muutused	48
3.8. Aastane puidukasutuse maht	57
3.9. Piirangute mõju puidukasutuse mahule ja tuludele	58
3.10. Metsamajanduslik tööhoive	59

foto: KALUPO KIKKAS

METSNIK ALAR NURMIK HARVENDUSRAIET MÕÖTMAS.

3. METSA MAJANDAMINE AASTANI 2021

3.1. Maakasutus

Maareformi lõpetamiseks vormistab RMK reformimata maad riigi omandisse. Ettepanekud riigi omandisse vormistamiseks on reformimata maaüksustele tehtud järgmistel juhtudel: maatükk on riigimetsamassiivi sees või piirneb sellega vahetult; maatükk on küll lahustükk, kuid siiski metsa majandamiseks sobiva suurusega; maatükil on looduskaitsepiirangud. Lähiaastatel prognoosime Raplamaa metskonna pindala suurenemist kuni 5000 hektari võrra.

Põllu- ja rohumaa inventuuri tulemustest lähtuvalt pakutakse põllumajanduslikuks kasutuseks rendile ligikaudu 40 hektarit põllu- ja rohumaid. Pakutavate rendilepingute pikkuseks on 10 aastat.

Samuti kavatakse metsastada põllu- ja rohumaid, mis piirnevad riigimetsaga ja kus metsa kasvatamine on otstarbekas. Lähiaastatel on plaanis metsastada ligikaudu 70 hektarit põllu- ja rohumaid.

Poollooduslike koosluste hooldamiseks renditakse maad Keskkonnaameti poolt esitatavates aastamahtudes. Rendilepingute pikkuseks on 10 aastat.

Riigimetsa kasutamine riigikaitse eesmärgideks, väljaspool Kaitseväe harjutusväljaid, toimub metskonna ja Kaitseväe vaheliste lepingute alusel.

Terviseradade, õpperadade, loodusradade jms rajamiseks riigimetsa ootab RMK põhjendatud taotlusi, milles viidatakse tegevuse kestlikkusele. Riigivaraseadusest ja metsaseadusest tulenevalt saab rendile anda põhitegevuseks (metsakasvatuseks) hetkel mittevajalikku maad, saades selle eest tasu (rent ja maamaks).

Riigimaale esitatavaid tehnoarajatiste (mastid, liinid, trassid) püstitamise taotlusi menetletakse kooskõlas RMK metsakasvatuse eesmärgidega. Tehnovõrkusid, mis rajatakse avalikest huvidest lähtuvalt, talutakse riigimaal tasuta.

Riigimaal toimuvad ühekordsed üritused kooskõlastatakse lepingutega, milles fikseeritakse poolte õigused, kohustused ja tähtajad. Juhul, kui üritus korraldatakse äri eesmärkidel ja sellega piiratakse igaühed ürituse riigimetsas, küsitakse ürituse läbiviimise eest tasu.

Hetkel on menetluse staadiumis Kaitseväe Rapla lasketiiru rajamine Raplamaa metskonna territooriumile.

3.2. Metsakasvatus

Metsauuendust vajavate ja uuenevate alade üle peetakse arvestust metsauuendusfondis. Raplamaa metskonna metsauuendusfondis oli seisuga 31.03.2012 uuendusalasid 2203 hektarit, mis on esitatud tabelis 12. Neist 1290 hektarit on uuenevaid raiesmikke ja 880 hektarit uuendamisele kavandatud raiesmikke, kus hetkel on tööd veel teostamata.

Tabel 12. Metsauuendusfondi jagunemine (ha)

Metsauuendusfondi jagunemine	Peapuuliik					Kokku
	Mänd	Kask	Kuusk	Sanglepp	Haab	
Uuenevad raiesmikud	346	349	540	2	53	1 290
Uuenevad turberaiealad	11	7				18
Uuendamisele kavandatud raiesmikud	324	303	245	2	6	880
Uuendamisele kavandatud turberaiealad	3					3
Uuendamisele kavandatud rohumaad	1	5	6			12
Kokku	685	664	791	4	59	2 203

foto: KAUPPO KIKKAS

METSAISTUTAJA MARGE METS KUUSEKULTUURI RAJAMAS.

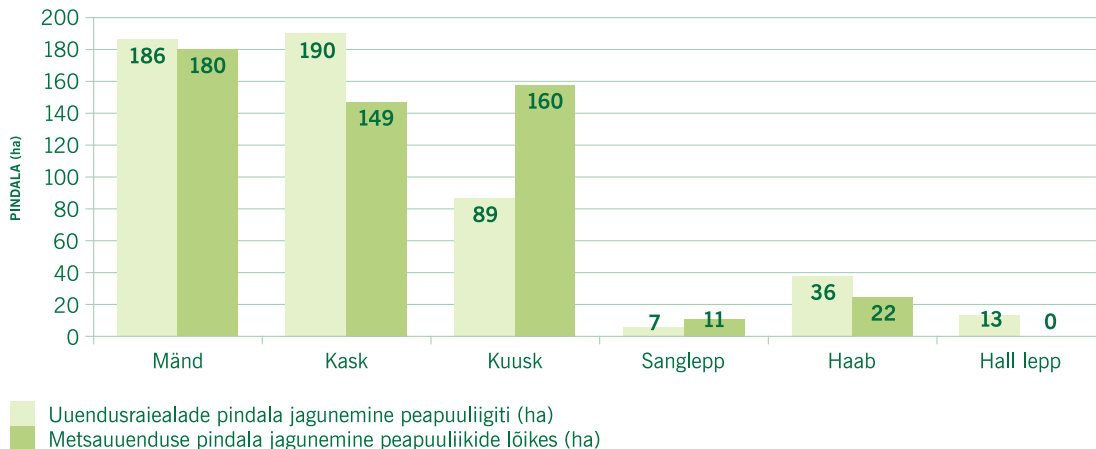
Raplamaa metstkonna uuendusraie keskmine maht on 520 hektarit aastas. Lähtuvalt kasvu-tingimustest kavandatakse raiesmikele uuendatav peapuuliik, jälgides raiealade kasvukohatüüpi-desse jagunemist peapuuliigiti. Tabelis 13 on välja toodud aastas keskmiselt raiutavate alade peapuuliigiline jaotus ja kasvukohtades tehtavad peapuuliigilised valikud metsa uuendamisel.

Tabel 13. Uuendusraiealade jagunemine ja peapuuliigi valik metsauuendamiseks kasvukohatüüpide lõikes (%)

Kasvukohatüüp	Uuendusraiealade jagunemine peapuuliikide ja kasvukohatüüpide lõikes						Metsauuendusala jagunemine peapuuliikide ja kasvukohatüüpide lõikes				
	mänd	kask	kuusk	sang- lepp	haab	hall lepp	mänd	kask	kuusk	sang- lepp	haab
sinilille	33	27	33		3	4	20	10	70		
angervaksa	1	68	14	5	7	5		60	20	10	10
naadi		67	3		25	5		50	30		20
jänesekapsa-mustika	31	30	26		13		40	20	40		
mustika	83	5	9		3		90		10		
kõdusoo	50	37	11		2		40	30	30		
kastikuloo	78	6	16				80		20		
jänesekapsa	29	36	23		10	2	30	20	50		
karusambla-mustika	75	12	12		1		90		10		
tarna	33	56	11				10	90			
siirdesoo	84	16					80	20			
sõnajala	1	71	2	17	9			70		20	10
tarna-angervaksa	11	51	32		6			90		10	
madalsoo	15	76	9					80		10	10
jänesekapsa-kõdusoo		47	53				40	30	30		
raba	100						100				
sinika	94		6				100				
karusambla	86	2	12				90	10			
mustika-kõdusoo	68	9	23				40	30	30		
lodu		45		55				50		50	
leesikaloo	83		17				100				
osja		32	68					100			
lubikaloo	100						100				
KOKKU aasta keskmine	55	20	15	1	8	1	34	29	31	2	4

Perspektiivse võrdluse raiutavate peapuuliikide ja uuendatavate peapuuliikide osas annab joonis 22. Raiesmike uuendamise tulemusel võrreldes raiutavaga säilitatakse männikute osakaal ja suurendatakse kuusikute osakaalu. Kaasikuid eelistatakse selleks sobivates kasvukohtades ja haaba säilitatakse kohtades, kus seda on võimalik ulukikahjustusi vältides teha.

Joonis 22. Raiutavate peapuuliikide ja uuendatavate peapuuliikide võrdlus (ha)

Lähtuvalt kasvukohatüüpidest, metsauuendamiseks peapuuliigi ja uuendusviisi valikust on prognoositavad järgmised keskmised aastamahud: metsaistutus 335 hektarit, metsakülv 20 hektarit ning looduslikule uuenemisele jätmine 165 hektarit. Metsauuenduse peapuuliigi taimede kasvutingimuste parandamiseks tehtava metsauuenduse keskmiseks hooldamise mahuks on hinnanguliselt kuni 1000 hektarit aastas. Esimesel või teisel aastal hukkunud taimede asemele istutatakse järgmisel aastal täiendavalt peapuuliigi taimi, et tagada piisav algthiedus noorendiku-etapi jõudmisel. Täiendamisvajadus on keskmiselt 125 hektaril aastas.

Metsakultuuride rajamisel rakendatakse metsa majandamise eeskirjas kehtestatud minimaalsest nõudest kõrgemat algthiedust, et tagada kvaliteetsete ja kahjustustele vastupidavamate noorendike kasvatamine. Männi istutamise algthieduseks on 3500 tk/ha ning kuuse ja kase istutamise algthieduseks 2000 tk/ha. Raplamaa metstkonnas on prognoositav keskmine taimede vajadus aastas järgmine: 622 500 männitaimet, 342 500 kuusetaimet ning 40 000 kasetaimet.

RMK Purila metsataimla pindala on 13,8 ha, taimla tootmispinna laiendamist ei kavandata. Aasta keskmine tootmismaht on 126 000 männiseemikut ja 515 000 kuuseistikut.

Raplamaa metstkonna raiesmikud on seni uuenenud keskmiselt 5,7 aastaga: männiga 6,8 aastaga; kuusega 5,3 aastaga; kasega 5,5 aastaga; sanglepaga 6,3 aastaga ning haavaga 5,0 aastaga. Metsauuendusalaadest 10% (202 ha) on raskete kasvutingimuste tõttu üle 7 aasta uuenemata. Metsauuendusvõtete täiendavat rakendamist on neist aladest kavandatud 5,3 hektarile.

Uuendusala metsaks ümberarvestamisel taotletakse kvaliteetseid ja kahjustustele vastupidavaid noorendikke. Noorendikud grupeeritakse kvaliteedi alusel järgmiselt:

- Hästi uuenenuks loetakse noorendikud siis, kui peapuuliigi taimede arv hektaril on männinoorendikel vähemalt 1750 tk/ha, kuusenoorendikel vähemalt 1300 tk/ha, kasenoorendikel vähemalt 1950 tk/ha.
- Rahuldavalt uuenenuks loetakse noorendikud siis, kui peapuuliigi taimede arv vastab metsa majandamise eeskirja minimaalse puuliigiga metsaks arvestamise nõudele. Mändi on vähemalt 1500 tk/ha, kuuske 1100 tk/ha, kaske 1500 tk/ha.
- Minimaalselt uuenenuks loetakse noorendikud siis, kui peapuuliigi taimede arv ei vasta metsa majandamise eeskirja minimaalse puuliigina metsaks arvestamise nõudele, ning ümberarvestamine toimub mitme puuliigi valemi alusel.

Raplamaa metskonna keskmine noorendike hooldamise vajadus on 800 hektarit aastas. Maht on kalkuleeritud lähtuvalt noorendiku arenguklassis olevate puistute mahust ja kasvukoha-tüüpidesse jagunemisest. Kasvukohatüübi kasvutingimustest ja noorendiku peapuuliigist lähtuvalt on määratud hooldamiste korduste arv noorendiku arenguklassi vältel. Maade lisandumisega võib noorendike hoolduse maht mõnevõrra suurened.

Järgides RMK valgustusraiate kvaliteedinõudeid, tagatakse:

- Kasvukohale parima koosseisuga ning tüveomadustega puistute kasvatamine.
- Noorendike kiire kasvatamine latimetsaks, tootlikumad ning kahjustustele vastupidavamad tulevikupuistud.
- Puistu optimaalne tihedus harvendusraieks ja puude omavaheline ühtlane vahekaugus, mis võimaldab harvendusraiel kasutada masinraie tehnoloogiat.

Viimase noorendikehoolduse järgselt peetakse sobivaks järgmise tihedusega noorendikke: männikud 3000 tk/ha; kuusikud 2000 tk/ha; kaasikud 2000 tk/ha; haavikud 1500 tk/ha; sanglepikud 2500 tk/ha.

Keskealiste puistute kasvutingimuste parandamiseks teostatakse harvendusraiet.

Harvendusraiet on vaja teha viljakates ja keskmise viljakusega üldjuhul 30–80-aastastes männikutes, 30–60-aastastes kuusikutes, 25–45-aastastes haavikutes ja 25–55-aastastes teiste lehtpuude puistutes, mille täius on 80 või suurem. Harvendusraieid kavandatakse kolmeaastaste perioodide kaupa, lisades igal aastal juurde ühe aasta mahu. Kiirelt kavandatakse raiete kõrge täiusega ($T \geq 100$) puistud, kuna puistu kõrge tihedus vähendab puude elusvõra pikkust ning halvendab puude kasvutingimusi. Keskmiseks harvendusraiate vajaduseks hindame 480 hektarit aastas. Tabel 14 kirjeldab harvendusraiate potentsiaalset aastamahtu olemasolevate metsa-inventeerimisandmete põhjal. Seoses maade lisandumisega prognoositakse harvendusraiate vajaduse mõningast suurenemist.

Tabel 14. Harvendusraiate potentsiaalne aastamaht (seisuga 31.03.2012)

Peapuuliik	Aastane raiemaht	
	Pindala (ha)	Tagavara (tm)
Mänd	128	7 914
Kuusk	166	9 272
Kask	174	8 450
Haab	6	292
Sanglepp	8	566
Kokku	482	26 494

Sanitaarraiate eesmärgiks on eemaldada metsast nakkusallikaks olevad või kahjurite paljunemist soodustavad puud, samuti tuleb raiuda puidu kasutamisel ohuallikaks mitteolevad surevad või surnud puud, juhul kui see ei ohusta bioloogilist mitmekesisust. Üldjuhul kavandatakse ja teostatakse sanitaarraiet siis, kui väljaraie vajadus on suurem kui 10 tm/ha. Raplamaa metskonna hinnanguline sanitaarraiate vajadus on keskmiselt 2000 tm aastas.

Raiete teostamisel kevad-suvisel perioodil (15.04–15.06) rakendatakse sellist tööde teostamise strateegiat, mille puhul oleks tagatud linnustiku ning loomastiku kaitse tundlikul pesitsus- ja poegimisperioodil, metsamuldade vee- ja toiterežiimi kaitse ning minimeeritud seenhaiguste levikuohu.

Metsakaitseliste tööde teostamise eesmärgiks on metsa tervisliku seisundi halvenemise vältimine ennetavate abinõude rakendamise kaudu. Metsakaitseline tegevus seisneb ka selliste metsakasvatustlike võtete rakendamises, mis tagavad metsade hea seisundi ja keskkonna saastatuse vähenemise.

Männikärsaka tõrjet mürkkeemikaalidega kasutatakse metsas üksnes alternatiivsete võimaluste puudumisel ja olulise kahjustuse korral. Männikärsaka kahjustusohu vähendamiseks töödeldakse taimed taimlas kemikaaliga.

Keskkonnaministri määрусega „Nõuded tuletõkestusribade ja -vööndite rajamise ning tuletõkestusriba ja -vööndi kohta” on fikseeritud järgmine põhimõte: metsa tuleohtlikkust hindab omanik ja määrab selle põhjal tuletõkestusribade ja -vööndite rajamise vajalikkuse. Raplamaa metskonnas puuduvad kõrge tuleohuga metsaosad, mistõttu ei ole vajadust tuletõkestusribade ja -vööndite rajamiseks ning hooldamiseks.

Raplamaa metskonna territooriumil peame vajalikuks 65 tuletõrje veevõtukoha olemasolu. Nendest 5 tk korrastati 2011. aastal ning 2012. aasta tööplaanis on 19 veevõtukoha uuendamine. Kõik veevõtukohad on metsas tähistatud siltidega, millel on määratletud veevõtukoha hinnanguline mahutavus. Järgnevatel aastatel hooldatakse veevõtukohtasid süstemaatiliselt.

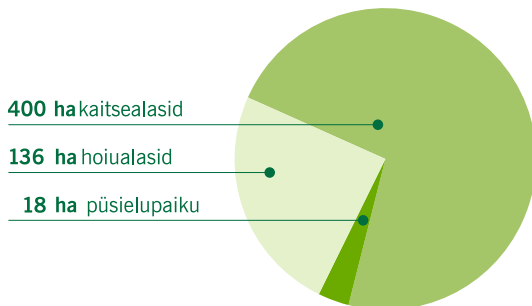
Metsatulekahjude korral toimub koostöö Päästeametiga hädaolukordade lahendamise plaani alusel. Iga omavalitsuse territooriumil on määratud üks metskonna töötaja, kelle telefon on tuleohtlikul ajal ööpäevaringselt sisse lülitatud. RMK tagab päästeasutusele riigimetsas metsakustutustööde juhtimiseks vajalike metsamajanduskava planšettide, puistuplaanide ning kaartide olemasolu paberkandjal või elektrooniliselt; täpsustab päästeasutusele võimalusel metsatulekahju asukoha, edastab kogutud andmed päästeasutusele ning määrab riigimetsas hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuri esindaja; edastab igal aastal informatsiooni veevõtukohtade ja kontaktisikute kohta; nõustab ja abistab päästeasutust metsakustutustööde teostamisel riigimetsas muul viisil.

3.3. Looduskaitse

Keskkonnaregistri andmetel kavandatakse Raplamaa metskonna maadele uusi kaitse- ja hoiu- alasid ning püsielupaiku kogupindalal 554 hektarit. Kavandatavatest kaitsealadest annab ülevaate joonis 23.

Lisaks moodustab metskonna maadest 634 hektarit nn vari-Natura ala, kus puudub seadusest tulenev majandamispiirang. Nendel aladel on vaja täpsustada, kas kaitseväärtused on ka tegelikult olemas. Sõltuvalt inventuuri tulemustest, võidakse ka nendel aladel uusi kaitsealasid moodustada. RMK on võtnud vabatahtliku kohustuse hoiduda nendel aladel majandustegevusest.

Joonis 23. Kavandatavate kaitsealade pindala (ha)

Vääriselupaigad on majandatavas metsas asuvad ja kaitset väärivad alad. RMK hoiab ja kaitseb hea tahte põhimõttel ka kaitsealade piiranguvööndites asuvaid vääriselupaiku, mida ametlikult vääriselupaikadeks ei loeta. Lisanduvate maade metsakorraldusliku inventeerimise käigus hinnatakse loodusväärtuste olemasolu ja korraldatakse vajadusel vääriselupaikade kaitse alla võtmine. Samuti hinnatakse ja korrastatakse vääriselupaikade andmekogu iga-aastaste metsa-inventeerimiste käigus.

Lähiaastatel koostatakse Raplamaa metaskonna maadele jäävatele kaitse- ja hoiualadele 20 uut kaitsekorralduskava, millest annab ülevaate tabel 15. Kaitsekorralduskavades kirjeldatakse kaitseväärtuste säilimiseks ja kaitse-eesmärgi saavutamiseks vajalike looduskaitsetööde mahtu.

Tabel 15. Kavandatud kaitsekorralduskavad

Ala tüüp	Ala nimetus
Looduskaitseala	Mahtra, Taarikõnnu, Tõrasoo, Vardi
Maastikukaitseala	Aela, Lümandu, Märjamaa järtade, Piiumetsa
Hoiuala	Kastna, Kõnnumaa, Kõrgemäe, Linnumängu, Marimetsa-Õmma, Nurtujõe, Paeküla, Paisumaa, Rahaaugu, Rahula-Napanurga, Selja-Põdra, Sulu

Kaitsekorralduskavad peavad andma sisendi RMK poolt tehtavate looduskaitsetööde nimekirja. Olemasolevate kaitsekorralduskavade põhjal on lähiaastatel plaanis teha töid järgmiselt: koosluste taastamist ja hooldamist 16 objektil, liikide elupaikade hooldust 3 objektil, hooldustöid 3 kaitstaval üksikobjektil ja 3 pargis. Kokku tehakse looduskaitsetöid 17 kaitstaval loodusobjektil. Kaitsekorralduskavades kirjeldatud üldised tegevused konkretiseeritakse RMK poolt, täpsustatakse töö sisu ja maht ning tellitakse vajadusel täiendavad taastamiskavad ja ekspertiisid. Kaitsealade taristut (metsateed, truubid, sillad) rekonstrueeritakse mahus, mis on kooskõlas pärandkoosluste hooldamise vajadusega.

Raplamaa metaskonna maadel inventeeritud kaitsealadel asuvate poollooduslike koosluste kogupindala on 174 hektarit. Tehakse koostööd rentnikega kaitsealadel asuvate poollooduslike koosluste soodsa seisundi saavutamiseks võimalikult suurel pindalal. Kestliku koostöö aluseks on RMK ja rentniku vahel sõlmitav pikaajaline maarendileping.

3.4. Metsaparandus

Raplamaa metskonna prognoositav metsakuivendussüsteemide uuendamise või rekonstrueerimise mahu vajadus on keskmiselt 1300 hektarit aastas. Arvestades keskkonnamajanduslike piirangutega aladele jäävate kuivendussüsteemide olemiga, võimaldab selline tööde maht lõpetada rekonstrueerimis- ja uuendustööd 15–20 aastaga.

Rekonstrueeritud või uuendatud metsakuivendussüsteemide hooldust korraldatakse 5–7-aastase perioodi järel. Arvestades eeltoodud põhimõtet, on Raplamaa metskonna keskmine metsakuivendussüsteemide hooldusvajadus keskmiselt 900 hektarit aastas, millega on võimalik tulevikus rekonstrueerimisvajadust vältida.

Metsakuivendussüsteemide majandamisel rakendatakse järgmist strateegiat:

- RMK ei raja üldjuhul uusi kuivendussüsteeme, vaid teostab olemasolevate hooldamist, uuendamist ja rekonstrueerimist.
- Kuivendussüsteemi projekteerimisele eelnevalt koostatakse keskkonnamõtjude analüüs, mille tulemusi ja võimalikku keskkonnamõtju leevendavad meetmed lülitatakse projekti koosseisu.
- Kuivendusobjekti rekonstrueerimisprojekti koostamisel vaadatakse üle ala tervikuna ning planeeritakse korrastamiseks vajalikud tegevused. Sealjuures arvestatakse metsa iseloomu, tuleohtlikkust, kaitstavaid loodusobjekte ja teisi kaitseväärtusi, kuivenduskraavide seisukorda ja olemit, metsamajanduse intensiivsust objekti alal ja selle naabruses, puidu kokkuveovõimalusi ja metsasihtide seisukorda, metsateede seisukorda ja puidu väljaveovõimalusi.
- Seisundist lähtuva pingerea alusel rekonstrueeritakse esmajärjekorras kuivendussüsteemid, kus kraavide kuivendusvõime on oluliselt langenud ja viljakatel soomuldadel paiknevad kuivendussüsteemid, kus kasvavad okaspuu enamusega puistud.
- Metsakuivendussüsteemide rekonstrueerimis- või uuendustööde aluseks on objektide nimekiri viie aasta mahu, mida igal aastal aastamahu lisamisega täiendatakse.
- Kuivendussüsteemi rekonstrueerimisel taastatakse kuivendusobjektile olemasolev kraavivõrk esialgsel kujul. Juhul kui varasema süsteemi ehitamisel oli tehtud vigu, mille tõttu jääb vesi kraavidesse seisma ja tekitab mingil metsaosal liigvett või üleujutusi, muudetakse olemasolevate kraavide parameetreid või plaanilahendust.
- Objekti piires taastatakse reeglina kõik olemasolevad kraavid. Taastamata võidakse jätta kvartalisised kraavid, mis on süsteemi toimimise tagamiseks asendatavad kvartali sihtidel paiknevate või sinna rajatavate kraavidega.
- Kvartaliseseid kraave ei taastata, kui need ei ole süsteemis eesvooluks, ei oma tähtsust kuivendajana ega puidu kokkuveo seisukohast, või kui kraavid läbivad sõnajala ja lodu kasvukohatüüpe.
- Metsakuivendusobjekti rekonstrueerimisel projekteeritakse vajadusel uusi kraave metsakvartalite sihtidele, parandamaks metsa majandamise tingimusi ning vähendades koormust metsakvartali-sisestele või teistele metsakvartalite sihtidele.

- Uute kraavide projekteerimisel metsakvartali sihtidele ja metsakvartali-siseste kraavide pikendamisel on tingimuseks, et rajatavad või pikendatavad kraavid ei mõjuta seni olemas-olevast kraavivõrgust mõjutamata märgade metsade algselt säilinud looduslikku veerežiimi. Uute kraavide keskkonnamõjude analüüsiks kaasatakse eksperte. Keskkonnamõjude analüüsi käigus kaalutakse alternatiive.
- Metsakvartalite siseselt üldjuhul uusi kraave ei projekteerita. Metsakvartalite siseselt võib tekkida juba olemasolevate kraavide pikendamise vajadus juhul, kui sellega on võimalik parandada varasema projekti olulisi vigu, tagada metsakuivendussüsteemi parem toimimine, oluliselt parandada metsa majandamise tingimusi ning vältida metsamullastiku kahjustusi puidu kokkuveol.

Optimaalseks teedevõrgu tiheduseks loetakse 1,20–1,50 km/100 ha metsamaa kohta ja maksimumne kokkuveokaugus ei ületa üldjuhul 800 meetrit. Arvestades sellega, et suur osa Raplamaa metskonna hallatavast metsamaast on kaetud erinevate keskkonnakaitseliste piirangutega, on praegune teedevõrk optimaalsele lähedane. Raplamaa metskonna prognoositav metsateede uuendamise ja rekonstrueerimise maht on keskmiselt 20 kilomeetrit aastas. Metsateede hooldustöid teostatakse perioodiliselt, vastavalt kehtestatud metsateede seisundinõuetele.

Metsateede majandamisel rakendatakse järgmist strateegiat:

- Metsatee on riigi omandisse jäetud maal paiknev riigimetsa majandamiseks kasutatav tee. Metsateed võib kasutada igaüks juhul, kui riigimetsa majandamist korraldav isik või riigiasutus ei ole metsateed või selle osa sulgenud või seal liiklust piiranud.
- Metsateid kasutatakse üldjuhul metsamajanduslike tööde teostamiseks, ligipääsu tagamiseks metsatulekahjude puhul, maaparandussüsteemide hoiu tagamiseks, looduskaitsealade teenindamiseks ja puhkemajanduse korraldamiseks.
- Metsateed registreeritakse riiklikus teeregistris ja tähistatakse nime või tähisega. Järgnevate aastate jooksul tähistatakse metsateed nimeviitadega.
- Vajadusel sõlmitakse omavalitsustega kokkuleppeid metsatee avalikku kasutusse andmiseks ja sellega kaasnevate hoolduskohustuste üleandmiseks.
- Sõlmitakse kokkulepped erateede omanikega nendele kuuluvate teeosade kasutamiseks ja võetakse sellega kohustus teehoiu korraldamiseks.
- Metsateed on jaotatud järkudesse, lähtuvalt metsamaterjali väljaveokoormusest. Väljaveokoormusi hinnatakse perioodiliselt ning sellest tulenevalt täpsustatakse ja muudetakse metsateede järkusi.
- Metsatee seisundinõuetele vastavuse tagamine on kohustuslik. Metsateede süsteemse hooldamisega tagatakse igale teele vastava järgu seisunditase.
- Juhul kui tee on amortiseerunud ja seisundinõuded ei ole hooldamisega saavutatavad, teostatakse rekonstrueerimis- või uuendamistööd.

- Metsateel, millel ei ole tagatud nõutav seisunditase ning kus seetõttu on ohutu liiklemine raskendatud, samuti teelõigul, kus liiklemine on metsamajanduslike tööde tõttu ohtlik, tähistatakse see teelõik vastavate liikluskorraldusvahenditega. Juhul kui tähistamisega ei ole võimalik luua tingimusi ohutuks liiklemiseks, metsatee suletakse.

Metsateede ehitus- ja hoiutöödeks tarviliku ehitusmaterjali vajaduse katmiseks on RMK taotlenud Raplamaa metskonna territooriumil 3 maavara kaevandamise luba:

- Pajaka maa-ainese karjäär, Märjamaa vallas, pindalaga 19,3 hektarit, kaevandatava varuga 411 500 m³, lubatud maksimaalse aastatoodanguga 10 000 m³, kaevandamisloa kehtivusega aastani 2014.
- Herbu kruusakarjäär, Kehtna vallas, pindalaga 6,2 hektarit, kaevandatava varuga 173 000 m³, lubatud maksimaalse aastatoodanguga 11 000 m³, kaevandamisloa kehtivusega aastani 2027.
- Rütja karjäär, Kehtna vallas, pindalaga 4,6 hektarit, kaevandatava varuga 95 000 m³. Taotlus on menetlemisel.

3.5. Puhkevõimalused

Raplamaad käsitletakse hetkel toimivas külastuskorralduskavade (aastateks 2012–2017) koostamise protsessis esmakordselt iseseisva loodusala, mis hakkab kandma Raplamaa puhkeala nime. Varasemalt on vaid Varbola linnus olnud Tallinna ümbruse puhkeala kasutuskorralduskavas. Selle territooriumi teistel objektidel varasemaid kavasid, seireid ja uuringuid kahjuks tehtud ei ole.

Aastaks 2012 ja ka edaspidi on peamiseks arenduseks Eestit põhjast edelasse läbiva Matkatee rajamine, mis läbib osaliselt ka Raplamaa metskonna territooriumi. Mööda olemasolevaid loodusradu ja üldkasutatavaid teid kulgev matkarada toob endaga kaasa vajaduse kahe uue lõkkekoha rajamiseks metskonna maadele ning mitme juba olemasoleva objekti renoveerimiseks. Toimub Loosalu-Paluküla loodusraja renoveerimine kahes etapis: I etapp aastatel 2012–2013 ja II etapp aastatel 2014–2015. Kavandatakse ka Raplamaa puhkeala tuntuima objekti, Varbola linnuse ning selle parkimis- ja telkimisala renoveerimist.

Loodusala rekreatiivsete väärtuste säilitamiseks arvestatakse metsamajanduslike tööde kavandamisel ja teostamisel vastava metsakasutusviisi vajadustega. Raiete planeerimisel kooskõlastatakse teenindus- ja huvitsoonis kavandatavad raied loodushoiuosakonnaga. Eriti hoolikalt peab kavandama telkimis-, lõkke- ja parkimisplatside äärseid ja teede ning matkaradade äärsete metsade majandamisega seonduvaid töid.

Võimalusel soovitatakse puhkeala teenindus- ja huvitsoonide majandamisel eelistada turbe- ja valikraieid, mis tagavad puhkemetsade säilimise püsimeetsana. Rannaalade metsi on majandatud ligi sajandi vältel reeglina turbe- ja valikraiesüsteemiga. Puhkeala varutsoonis olevad raied ei kuulu loodushoiuosakonnaga kooskõlastamisele, kuid ka varutsooni metsi tuleks käsitleda kui potentsiaalseid aktiivselt kasutatavaid puhkemetsi.

Raplamaa metaskonna metsaülevaade käskkirjaga määratletakse kvartalite ja eraldiste loetelu, kus ala prioriteediks on rekreatiivne kasutus. Rekreatiivse kasutusega metsadena määratletakse ja majandatakse piirangutega majandatavate metsade põhimõttel: traditsioonilise ja intensiivse kasutusega asulatelähedased metsaosad, RMK puhkealade teenindus- ja huvitsoonid.

Kõik puhkeala tsoonidesse kavandatud raied tehakse maastikku sobitades. Raietööde aeg valitakse nii, et võimalikult vähem häirida looduses viibijaid ja kahjustada rekreatsiooniks sobivat keskkonda.

Taotletakse maakasutuslepingute sõlmimist riigimaadel paiknevatele tervise- ja spordiradadele. Sõlmistavate lepingutega võetakse kohustus korraldada metsade majandamist kooskõlastatult radade haldajatega.

3.6. Jahindus

Riigimaa jahinduslikuks kasutamiseks andmisel lähtutakse põhimõttest, et jahipidamine on üks metsa kasutamise viise, mille korraldamisel peab olema tagatud metsaelustiku mitmekesisuse säilimine, metsa tootlikkuse kasv, uuenemisvõime ja elujõulisus.

Ollakse seisukohal, et seadusega peab olema tagatud sisuliselt töötav regulatsioon maaomaniku esindaja ning jahipiirkonna kasutaja vahelise suhte toimimiseks lepingulisel alusel: maaomanik ei soodusta oma tegevusega ulukikahjustuste tekkimist ja jahipiirkonna kasutaja hoiab ära ülemäärased ulukikahjustused.

Raplamaa metaskonna hallatavad riigimaad on antud jahiühenduste kasutusse 23 jahipiirkonnana, kokku 68 698 hektarit. Riigimaa jahinduslikuks kasutamiseks andmisel sõlmitakse jahipiirkondade kasutajatega uued lepingud järgmiste põhimõtete alusel:

- Määratletakse täpselt jahimaa kasutamist kitsendavad alalised või ajutised territoriaalsed piirangud – looduskaitsealised, puhkealadega ja metsa majandamisega seonduvad piirangud.
- Järjepidevalt hinnatakse sõraliste kahjustusi metsauuendusajal ja noorendikes, teavitades jahipiirkondade kasutajaid ülemääraste kahjustuste tekkimisest.
- Jahipiirkondade kasutajaid teavitatakse koprakahjustuste ohust ja koprakahjustustest, kahjustuste likvideerimiseks püstitatakse tähtsajad.
- Lepinguga reguleeritakse ulukihoolde tingimusi ja kooskõlastatakse rajatiste asukohad.
- Jahipiirkonna kasutajale pandud kohustuste süstemaatilise mittetäitmise korral algatatakse jahipiirkonna kasutaja väljavahetamine.

Jahinduslikel teemadel on maaomaniku esindajaks maakonnas metsaülevaade. Maaomaniku ning jahipiirkonna kasutaja vahel sõlmitud lepingu tingimuste täitmise kontrollimiseks ning analüüsimiseks arendab RMK jahihaldust.

3.7. Uuendusraied ja metsa vanuselise struktuuri muutused

Raplamaa metstkonna uuendusraiete maht on kavandatud eraldi männikutele, kuusikutele, kaasikutele, haavikutele, sanglepikutele ja hall-lepikutele kolme majandamiskategooria lõikes:

- Majandatavad metsad.
- Majanduspiirangutega metsad väljaspool kaitstavaid loodusobjekte.
- Majanduspiirangutega metsad kaitstavatel loodusobjektidel – piiranguvööndid ja nendega võrdsustatud alad.

Uuendusraiete arvestuses ei osale 5a boniteedi puistud.

Uuendusraiete maht on kavandatud pindalaliselt. Tagavara on arvutatud vastava peapuuliigi küpsete puistute keskmiste hektaritagavarade kaudu. Uuendusraied pole jagatud lage- ja turberaieks. Teoreetilised langid on arvutatud vastavalt metsakorralduse juhendile viie meetodi järgi tabelis 16:

- Ühtlase kasutuse lank – ühtlane raie vastava puuliigi kogu raieringi jooksul.
- Küpsuslank – hetkel küpsete metsade ühtlane raie 10 eeloleva aasta jooksul juurdeküpsemist arvestamata.
- Esimene vanuslank – hetkel küpsete ja valmivate metsade ühtlane raie 20 eeloleva aasta jooksul.
- Teine vanuslank – hetkel küpsete, valmivate ja eelvalmivate metsade ühtlane raie 30 eeloleva aasta jooksul.
- Integraallank – mittelineaarne meetod, mis arvestab paindlikult ebaühtlase vanuselise jaotuse iseärasustega.

Valitud lank on määratud ekspertotsusena, mis arvestab konkreetse puuliigi vanuselist jaotust.

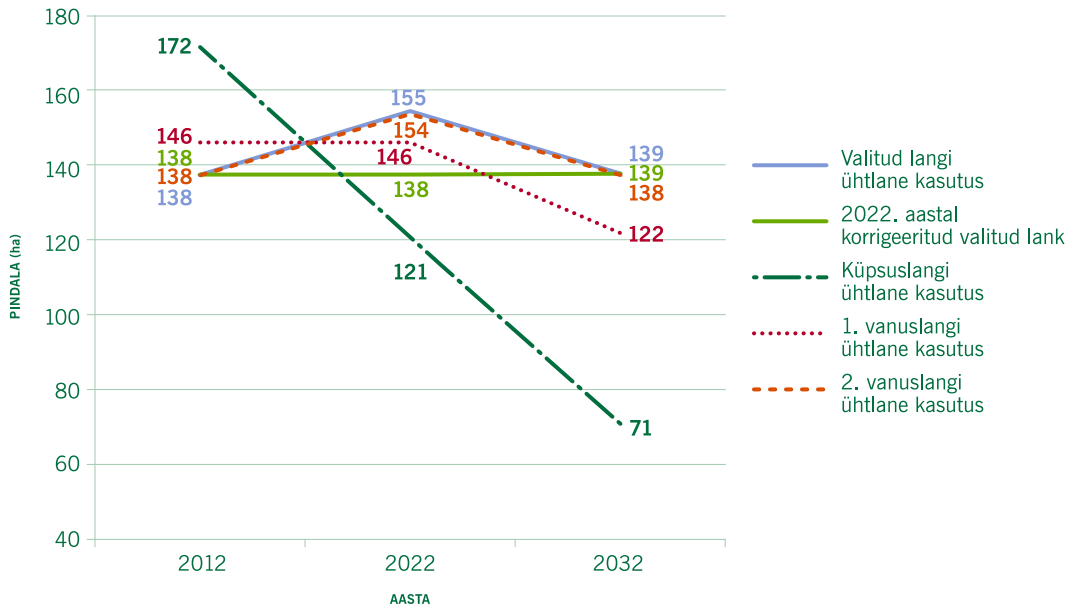
Tabel 16. Uuendusraie langiarvutus majandatavates metsades (ha)

Puuliik	Langiarvestuse pindalad					Valitud lank
	Ühtlase kasutuse lank	Küpsuslank	1. vanuslank	2. vanuslank	Integraallank	
Mänd	81	172	146	138	122	138
Kuusk	85	77	78	85	101	77
Kask	133	188	176	152	168	173
Haab	18	41	22	16	32	30
Sanglepp	3	8	5	4	5	6
Hall lepp	9	13	10	10	14	12
Kokku	329	499	437	405	442	436

Küpsete männikute rohkuse tõttu on männikutes kõige suurem küpsuslank. Ühtlase kasutuse lank on ebaühtlase vanuselise jaotuse tõttu üle kahe korra väiksem. Arvestades männikute puidukvaliteedi suhteliselt head säilimist peale küpsusvanuse saavutamist, on valitud langiks võetud 2. vanuslank. Sellega tagatakse küpsete ja juurdeküpsevate metsade ühtlane kasutus järgneval 30 aastal. Raiudes 20 aasta jooksul ühtlaselt 138 hektarit aastas, langeb raiutavate küpsete metsade pindala 1720 hektarilt 1390 hektarile. Kui raiuda 20 aastat järjest hetke küpsuslanki, oleks 20 aasta pärast küpsete männikute jääk vaid 710 hektarit.

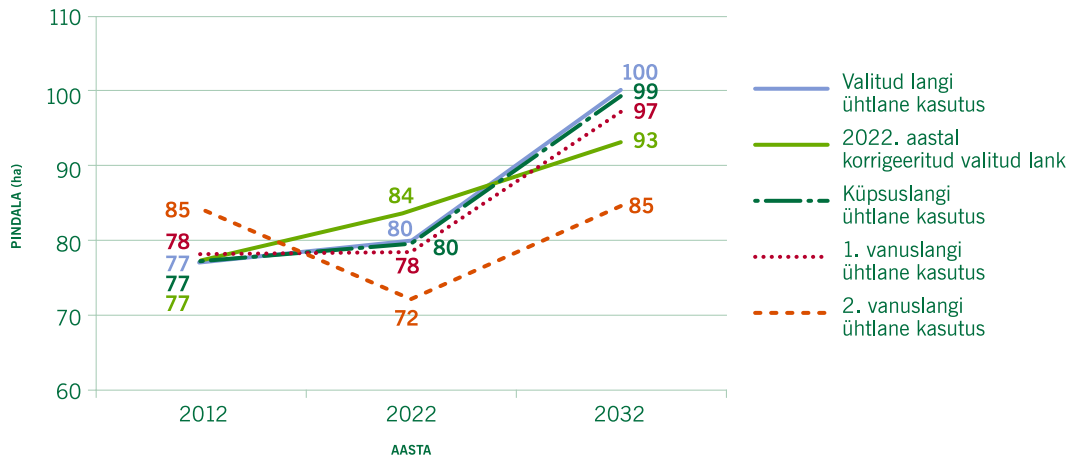
Joonistel 24, 25 ja 26 on näha, missugused oleksid küpsuslangi väärtused männikutes, kuusikutes ja kaasikutes 10 ja 20 aasta pärast juhul, kui joonisel toodud lanke raiutakse ühtlaselt 10 või 20 aastat järjest. Erandiks on 2022. aastal korrigeeritud lank, kus aasta 2022 numbriline väärtus tähistab uuesti valitud lanki aastal 2022.

Joonis 24. Männikute langivalikute võrdlus majandatavates metsades (ha)

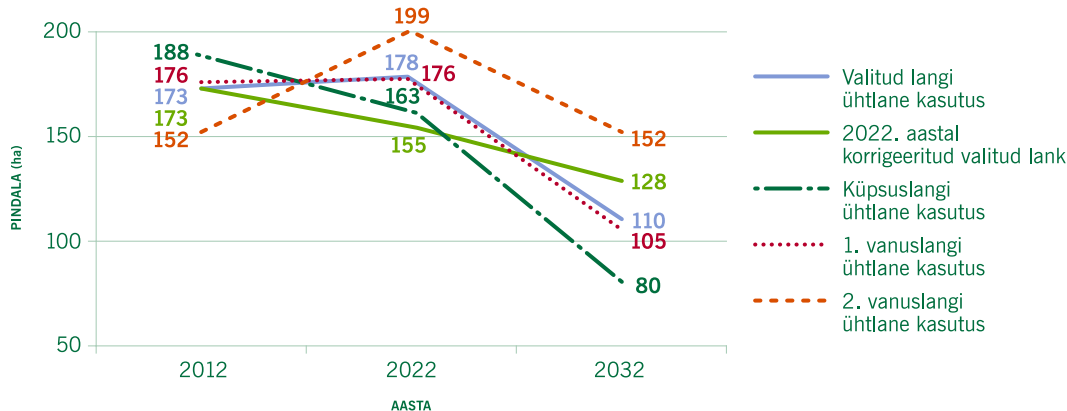
Raplamaa kuusikutes on vanuseline jagunemine väga ühtlane, mistõttu saab raiuda küpsuslanki. Seejuures 20 aasta jooksul raiemaht suureneb ning 20 aasta möödudes on küpsete kuusikute jääk juurdeküpsevate metsade arvel kasvanud 770 hektarilt 990 hektarile, misjärel raiemahu kasvutempo tõuseb hetkel keskealiste kuusikute küpsemise arvel veelgi.

Joonis 25. Kuusikute langivalikute võrdlus majandatavates metsades (ha)

Ka kaasikutes nagu männikuteski on küpseid metsi suhteliselt palju, samas pole otstarbekas küpsete metsade raiumisega nii kaua viivitada kui männikutes. Seetõttu on valitud langiks 2. vanuslangi poole kalduv 1. vanuslangi lähedane lank.

Joonis 26. Kaasikute langivalikute võrdlus majandatavates metsades (ha)

Majanduspiirangutega metsade raievõimalused on märksa väiksemad kui majandatavates metsades. Ülevaade on toodud tabelis 17.

Tabel 17. Uuendusraie langiarvutus majanduspiirangutega metsades väljaspool kaitstavaid loodusobjekte (ha)

Puuliik	Langiarvestuse pindalad					Valitud lank
	Ühtlase kasutuse lank	Küpsuslank	1. vanuslank	2. vanuslank	Integraallank	
Mänd	24	83	51	44	38	44
Kuusk	13	15	12	12	16	13
Kask	10	18	15	13	14	14
Haab	1	2	1	1	2	1
Sanglepp		1				
Hall lepp	2	2	2	2	3	2
Kokku	50	121	81	72	73	74

Kaitstavatel loodusobjektidel paiknevate majanduspiirangutega metsade teoreetiline raievõimalus on suur, kuid looduskaitseadusest ja teistest õigusaktidest tulenevad piirangud ei võimalda puiduressurssi kasutada. Seetõttu on kavandatavaks raie mahuks võetud ligikaudu 1/10 lankide keskmisest, millest annab ülevaate tabel 18. Valdavalt saab neis metsades teha vaid kaitse-eeskirjades lubatud turberaieid.

Tabel 18. Uuendusraie langiarvutus majanduspiirangutega metsades kaitstavatel loodusobjektidel (ha)

Puuliik	Langiarvestuse pindalad					Valitud lank
	Ühtlase kasutuse lank	Küpsuslank	1. vanuslank	2. vanuslank	Integraallank	
Mänd	32	88	64	59	50	6
Kuusk	11	22	17	14	15	1
Kask	24	61	47	38	36	4
Haab	2	8	4	3	6	1
Sanglepp	1	4	2	2	2	
Hall lepp	2	3	2	2	3	
Kokku	72	186	136	118	112	12

Tabelis 19 on toodud Raplamaa metskonnas aastateks 2012–2031 kavandatud uuendusraie pindalade ja tagavarade kokkuvõte.

Tabel 19. Kavandatud keskmine uuendusraiete maht aastas (ha)

Puuliik	Aastateks 2012–2021 keskmiselt aastas						Aastateks 2022–2031 keskmiselt aastas	
	Majandatavad metsad		Majanduspiirangutega metsad		Kokku			
	Pindala (ha)	Tagavara (tm)	Pindala (ha)	Tagavara (tm)	Pindala (ha)	Tagavara (tm)	Pindala (ha)	Tagavara (tm)
Mänd	138	38 500	50	10 900	188	49 400	188	49 400
Kuusk	77	19 900	14	3 000	91	22 900	98	24 700
Kask	173	44 700	18	4 400	191	49 100	173	44 500
Haab	30	8 000	2	500	32	8 500	15	4 000
Sanglepp	6	1 800			6	1 800	4	1 200
Hall lepp	12	1 900	2	300	14	2 200	12	1 800
Kokku	436	114 800	86	19 100	522	133 900	490	125 600

foto: KAUPU KIKKAS

RAIETÖÖLINE TÖNU SULU VALGUSTUSRAIET TEOSTAMAS.

foto: KAUPO KIKKAS

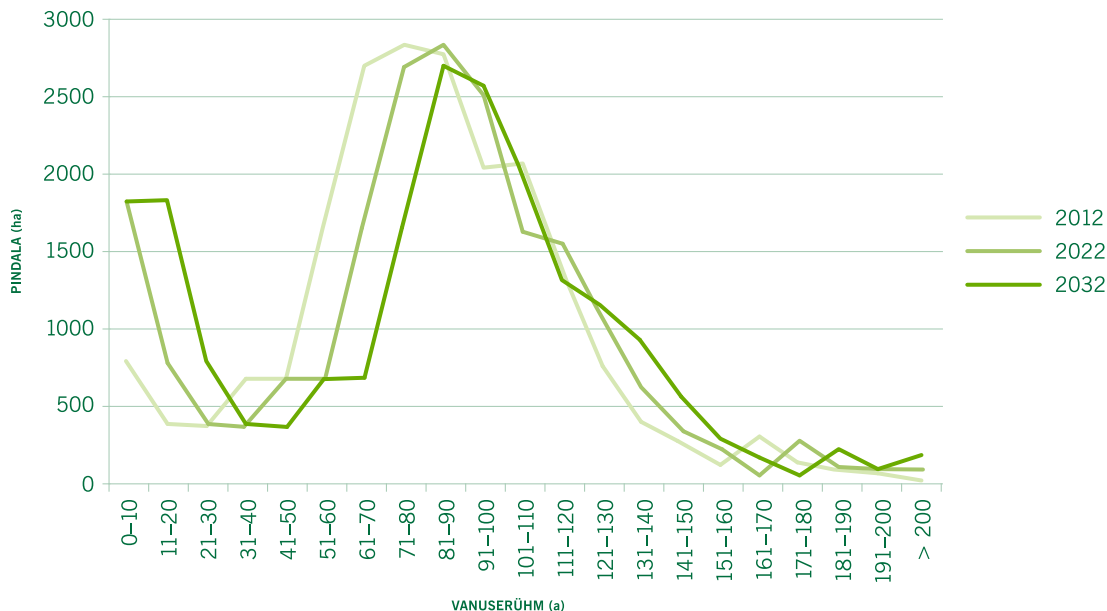

METSNIK KADRI RÜTMANN SÄILIKPUUDEGA.

Joonistel 27, 28 ja 29 on toodud männikute, kuusikute ja kaasikute metsamaa vanuseline jaotus 10 ja 20 aasta pärast, arvestades metsade loomulikku vananemist ning kavandatud uuendusraiate mahtu. Arvutused on tehtud eeldusel, et majanduspiirangud ei muutu ja raiutud metsad uuendatakse või uuenevad kasvukohatüübile kõige sobivama puuliigiga.

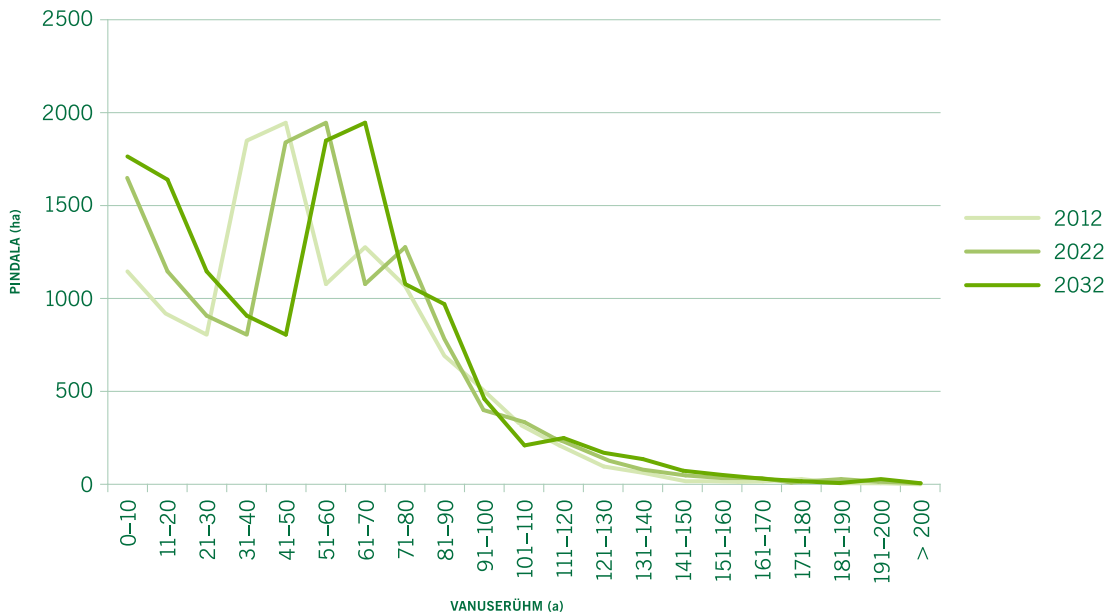
Järgmise kahekümne aasta jooksul nihkub männikute jaotuse maksimum 60–90 aasta piirkonnast 80–100 aasta piirkonda. Seejuures jääb küpsete männikute osakaal praktiliselt samaks, küll aga väheneb keskealiste männikute pindala. Kasvab väga vanade männikute pindala rangelt kaitstavate metsade arvel. Raiemahust tulenevalt kasvab männinoorendike pindala.

Joonis 27. Männikute vanuselise jagunemise muutumine aastatel 2012–2032 (ha)

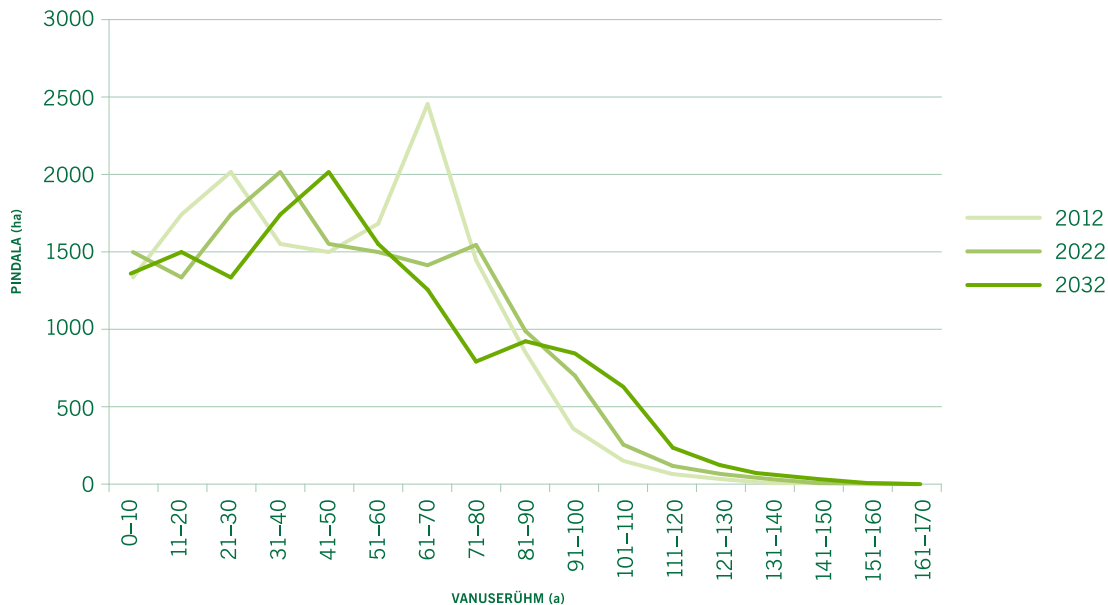
Kuusikutes kasvab keskealiste metsade vananedes küpsete metsade osatähtsus. 20 aasta pärast on kõige enam valmivaid ja eelvalmivaid kuusikuid, mis tagab raiemahtude kasvu järgnevat aastakümnete jooksul. Kuusenoorendike pindala kasvab viljakamate kaasikute kuusega uuendamise arvel.

Joonis 28. Kuusikute vanuselise jagunemise muutumine aastatel 2012–2032 (ha)

Kaasikutes raiutakse järgmise 20 aasta jooksul suur osa hetkel 60–70-aastastest metsadest ning vanemate kaasikute vanuseline jaotus ühtlustub. Samas on peale kasvamas uued keskealised metsad. Kasvab väga vanade kaasikute pindala rangelt kaitstavate metsade arvel. Kasenoorendike pindala jääb samaks.

Joonis 29. Kaasikute vanuselise jagunemise muutumine aastatel 2012–2032 (ha)

3.8. Aastane puidukasutuse maht

Raplamaa metskonna prognoositavast aastasest puidukasutuse mahust annab ülevaate tabel 20.

Tabel 20. Aastane keskmine puidukasutuse maht (tm)

Raieliik	Maht (tm)
Uuendusraie	97 500
Harvendusraie	19 000
Sanitaarraie	1 500
Trassiraie ja raadamine	500
Kokku	118 500

Sellest mahust on prognoositavalt 39% palki, 48% paberipuitu ja 13% küttepuitu. Kasvu-kohtadesse jaotumise alusel tehtud analüüsist lähtuvalt on võimalik kasutada 10% uuendusraiete ja kuni 50% trassiraiete ja raadamistega kaasnevaid raidmeid, prognoosi kohaselt kuni 2500 tm aastas.

foto: KAUPPO KIKKAS

METSNİK SVEN SOOMETS HINDAB ÜRASKIKAHJUSTUST KESKEALISES SINILILLE KUUSIKUS.

3.9. Piirangute mõju puidukasutuse mahule ja tuludele

Raplamaa metstkonnas on metsamajanduslikuks kasutamiseks 30 405 hektarit majandatavat, 12 659 hektarit majanduspiirangutega metsa. Jätkuva ja ühtlase metsakasutuse korral, arvestades seniseid õigusaktidega seatud piiranguid, saaks igal aastal müüa uuendus- ja harvendusraietest 121 000 tm metsamaterjale, prognoositava müügisummaga 4,1 miljonit eurot.

Eesti metsanduse arengukavas aastani 2020 toodud analüüsi kohaselt annab iga tihumeeter töödeldud puitu riigikassasse 8,9 eurot mitmesuguseid makse. Seega toob Raplamaa metstkonna puidu müügimaht riigikassasse arvestuslikult 1,1 miljonit eurot aastas. Iga tihumeetri puidu töötlemisega luuakse 34,5 eurot lisandväärtust. Seega loob Raplamaa metstkonna puidu müügimaht lisandväärtust 4,2 miljonit eurot aastas.

Raplamaa metstkonnas on 31.03.2012 seisuga looduskaitseliste piirangute tõttu metsamajanduslikust kasutusest välja lülitatud 14,3% ehk 7167 hektarit rangelt kaitstavat metsa. Mõistame nende metsade ja kaitsemeetmete tähtsat rolli keskkonna ja mitmekesisuse kaitsmisel, kuid järgnevalt peame vajalikuks analüüsida nende kaitsemeetmete maksumust ja majanduslikku mõju.

Raplamaa metstkonna rangelt kaitstavate metsade pikaajalise puidutoodangu analüüsist nähtub, et igal aastal jääb puidukasutusse tulemata 16 800 tihumeetrit metsamaterjale. Metsamaterjalide keskmiseks müügihinnaks prognoosime 0,6 miljonit eurot aastas. Seda arvestades jääb rangelt kaitstavast metsast kasutusse võtmata puidu arvelt riigikassasse maksude näol tulemata 150 000 eurot aastas ja metsatööstuses loomata lisandväärtust 0,6 miljoni euro eest aastas.

Arvestades Raplamaa metstkonnas hetkel projekteeritavate kaitsealade mahuks 554 hektarit, saab range kaitse rakendamise korral järgmised keskmised näitajad: 1 hektari metsa range kaitse viib puidukasutusest välja 2,35 tihumeetrit aastas; 1 hektari range kaitse vähendab puidukasutuse tulu 86 eurot aastas; 554 hektari range kaitse viib puidukasutuses välja 1302 tihumeetrit aastas; 554 hektari range kaitse vähendab puidukasutuse tulu 47 644 eurot aastas.

Maamaksu tasub RMK Raplamaa metstkond 75 918 hektari riigimaade eest 2012. aastal 220 000 eurot, mis on 4,4 eurot hektari kohta. Maamaksu kadu kohalikele omavalitsustele on RMK haldusala majanduspiirangutega riigimaalt ja range kaitse all olevalt riigimaalt hinnanguliselt 115 051 eurot. 554 hektari projekteeritavatel kaitsealadel range kaitserižiimi rakendamisel lisanduks aastaseks maamaksu kaoks veel 2461 eurot.

3.10. Metsamajanduslik tööhõive

Raplamaa metskonna majandatavates ja majanduspiirangutega metsades metsamajandustööde aastaringseks teostamiseks kulub aastas keskmiselt 60 inimtööaastat. Inimtööaasta väljendab konkreetse töömahu alusel kalkuleeritud aastast tööjõuvajadust. Raplamaa metskonna metsa-uuendustööde ja noorendike hooldustööde aastamahu teostamiseks on vaja 15 inimtööaastat. Metsaraie-, kokkuveo- ja puidu väljaveotööde aastamahu teostamiseks on vaja 35 inimtööaastat. Metsaparendustööde aastamahu teostamiseks vajatakse 10 inimtööaastat.

Rangelt kaitstava metsa mittemajandamine vähendab metsamajanduslikku tööhõivet hinnanguliselt 9 inimtööaasta ulatuses.

Eesti metsanduse arengukava aastani 2020 analüüside alusel tekitab 1 miljoni kuupmeetri puidu varumine, transport ja töötlemine vähemalt 2350 töökohta. Selle näitaja kohaselt tekitab Raplamaa metskonnas varutav metsamaterjal vähemalt 278 töökohta. Rangelt kaitstavate metsade puidukasutuse piirang jätab metsandussektoris loomata 40 töökohta.

foto: KAUPPO KIKKAS

KUUSE SEEMIKUTE KOOLITAMINE PURILA TAIMLAS.

RMK
Viljandi mnt 18b
11216 Tallinn, Eesti
Tel +372 676 7500
www.rmke.ee

TEKST:
RMK

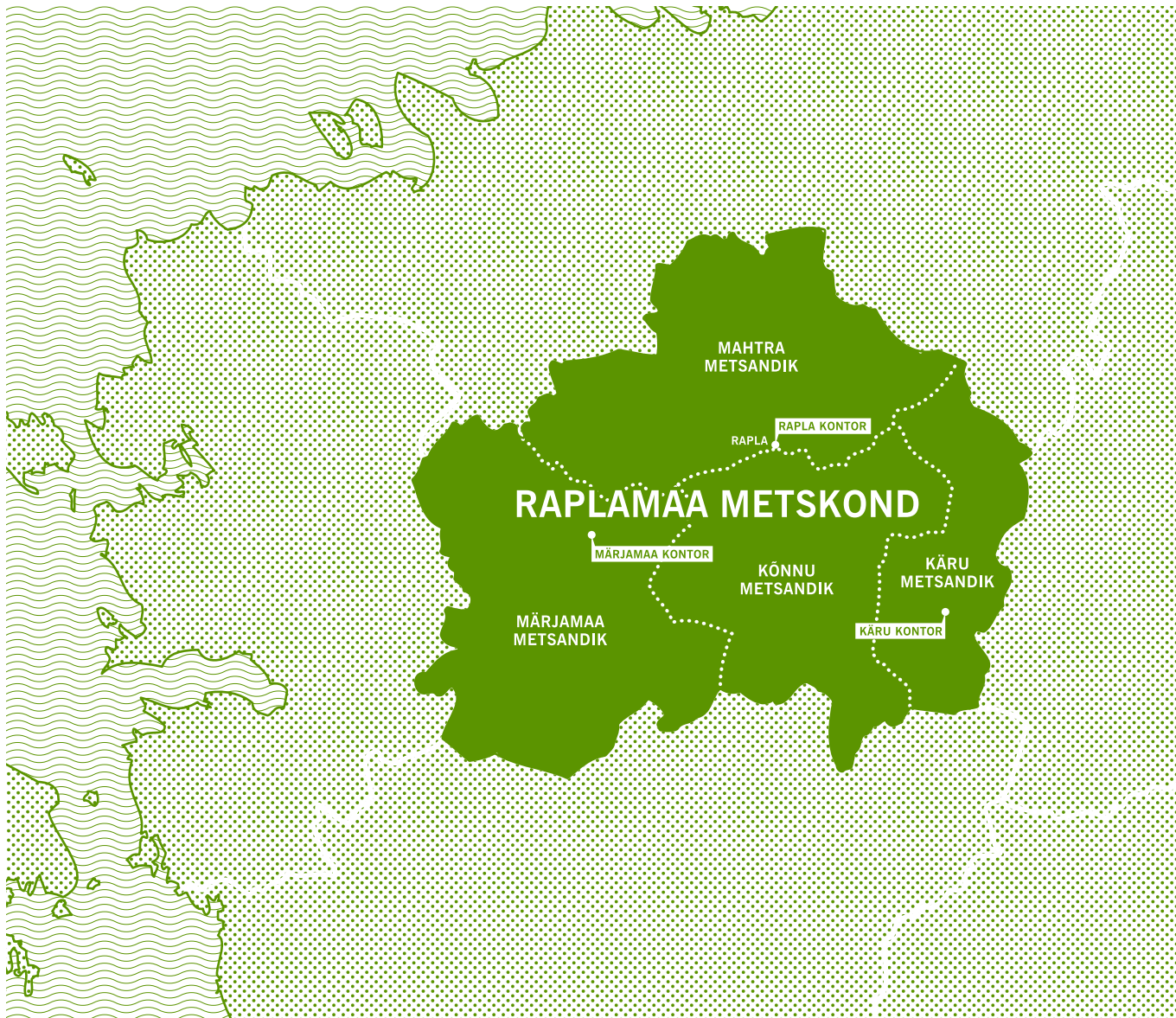
MAKETT, INFOGRAAFIKA:
© DF 2012
www.df.ee

FOTOD:
Lea Tammik (esikaas)
Kaupo Kikkas

ŠRIFT:
News Gothic BT,
© 1990–2003 Bitstream Inc.
ja © 2008 ParaType Inc.
Kõik õigused kaitstud.

PABER:
Keaykolour Recycled Chalk (kaaned),
Scandia 2000 Natural (sisu).

TRÜKK:
Printon Trükikoda

RMK Raplamaa metskond
Viljandi mnt 22
79201 Rapla
Tel 676 7048
raplamaa@rmk.ee

